

Selvitys virallisen koira- ja kissarekisterin perustamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö

JULKAISIJA
Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokaosasto
Mariankatu 11, 00170 Helsinki

TEKSTI
Reetta Stjerna

KUVA
Reetta Stjerna

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	5
1.1.	Selvityksen tausta	5
1.2.	Selvityksen toteutus ja aikataulu	5
2.	Virallisen koira- ja kissarekisterin perustamisen vaikutukset	6
2.1.	Viranomaisvaatimukseen perustuva rekisteri.....	6
2.2.	Vaikutukset viranomaistoimintaan	7
2.3.	Vaikutukset eläimille ja niiden omistajille	9
2.4.	Vaikutukset muille osapuolille.....	9
3.	Virallisen rekisterin kannalta olennaiset tiedot.....	11
3.1.	Järjestelmään tallennettavat tiedot rekisteröitymisen yhteydessä	11
3.2.	Tietojen kerääminen ja ylläpito	12
3.3.	Muuta huomioitavaa tietojärjestelmän kehittämisessä	14
4.	Rekisteröinnin valvonta	14
4.1.	Viranomaiset ja valvonta	14
4.2.	Tunnistusmerkintä ja rekisteröinti	15
4.3.	Seuraamukset.....	16
5.	Nykyiset koira- ja kissarekisterit Suomessa	18
5.1.	Suomessa toimivat lemmikkieläinrekisterit	18
5.2.	Suomen Kennelliiton tietojärjestelmä	18
5.3.	Suomen Kissaliiton tietojärjestelmä	19
5.4.	Tietojärjestelmien soveltuminen viranomaiskäyttöön	19
6.	Kustannukset rekisterin perustamisesta	21
6.1.	Omakustanteinen rekisteri	22
6.2.	Rekisterin perustamisen vaihtoehdot Suomessa.....	22
6.3.	Rekisterin perustamisesta ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset.....	24
6.4.	Koiran ja kissan omistajille aiheutuvat kustannukset.....	27
7.	Viranomaiskäyttöön tarkoitettujen rekisterin perustamisessa huomioitava keskeisin lainsäädäntö	29
7.1.	Hankintalainsäädäntö	29
7.2.	Tietosuoja-asetus	30
7.3.	Hallintolaki	31
7.4.	Julkisuuslaki	32
7.5.	Kielilaki	32

7.6.	Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa	33
7.7.	Muu lainsäädäntö	33
8.	Johtopäätökset.....	34
9.	Haastattelut, lähteet ja lainsäädäntö	36
9.1.	Haastatellut henkilöt ja tietopyynnöt.....	36
9.2.	Lähteet ja lainsäädäntö viittausjärjestyksessä	36

1. Johdanto

1.1. Selvityksen tausta

Suomen eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä nousi esiin tarve viranomaisvaatimukseen perustuvalla koira- ja kissarekisterille¹. Rekisteröinti nähtiin tarpeelliseksi erityisesti koirien laittoman tuonnin ja pentutehtailun yhteydessä. Kissoille tunnistusmerkintä- ja rekisteröintijärjestelmä olisi tarpeellinen muun muassa irtoeläinten suuren lukumäärän vuoksi ja kissojen palauttamisen helpottamiseksi löytöeläinkodeista omistajilleen. Lemmikkieläinten tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä on säädetty jo useissa Euroopan maissa.

Selvityksen tavoitteena on tutkia virallisen koira- ja kissarekisterin perustamista Suomeen. Vaikka asiaa on selvitetty eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä, mahdolliset koirien ja kissojen pakollista tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä koskevat säännökset sisällytettäisiin käytännössä eläintunnistusjärjestelmästä annettuun lakiin².

1.2. Selvityksen toteutus ja aikataulu

Toukokuussa 2018 maa- ja metsätalousministeriö tiedotti teettävänsä selvityksen virallisesta viranomaisvaatimukseen perustuvasta koira- ja kissarekisteristä Suomessa. Selvitys toteutettiin aikavälillä 7.5.-14.9.2018. Selvityksen toteutuksen valvovana yhteyshenkilönä toimi maa- ja metsätalousministeriöstä erityisasiantuntija Anssi Welling, joka osallistui selvityksen käynnistämiseen sekä seurasi ja tuki selvityksen edistymistä.

Tavoitteena oli selvittää vaihtoehtoja ja muita huomioon otettavia seikkoja virallisen koira- ja kissarekisterin perustamisesta Suomeen. Maa- ja metsätalousministeriö toivoi selvityksen kertovan mahdollisuuksista perustaa esimerkiksi yksi virallinen tai kaksi erillistä rekisteriä koirien ja kissojen rekisteröimistä varten. Selvityksessä tuli kiinnittää huomiota rekisterin perustamisen hyötyihin ja riskeihin ottaen huomioon aiemman selvityksen johtopäätökset³, kustannusvertailuun nykytilan ja vaihtoehtojen välillä, lainsäädäntövaatimukseen rekisteriä perustettaessa sekä tehdä ehdotus koira- ja kissarekisterin perustamisesta Suomeen.

Selvitystä varten perehdyttiin tausta-aineistona rekisterin perustamiseen liittyvään lainsäädäntöön ja haastateltiin 1) lemmikkieläinrekistereitä ylläpitäviä yksityisiä toimijoita, 2) Elintarviketurvallisuusviraston eläinten tunnistamisesta ja tietojärjestelmien kehittämisestä vastaavia virkamiehiä sekä 3) viranomaisrekisterin perustamisessa huomioon otettavan lainsäädännön tuntevia maa- ja metsätalousministeriön virkamiehiä.

---

¹ Lausuntotiivistelmä 2018: HE laiksi eläinten hyvinvoinnista.

² Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010).

³ Jääskeläinen 2015: Selvitys koirien ja kissojen pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä.

2. Virallisen koira- ja kissarekisterin perustamisen vaikutukset

Suomessa noin 35 prosentilla kotitalouksista on lemmikkieläin, joista suosituimpia ovat koirat ja kissat⁴. Koiria Suomessa on arvioitu olevan noin 700 000 ja kissoja 600 000^{4,5}. Euroopan unionin jäsenmaissa koirien ja kissojen tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä on säädetty, jotta löytöeläinten palautuminen omistajille nopeutuisi, irrallaan tavattujen eläinten aiheuttamia haittoja saataisiin minimoitua ja vastuullinen eläintenpito lisääntyisi. Aiemmin toteutetun selvityksen³ mukaan pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti voisi myös Suomessa osaltaan edistää irrallaan tavattujen koirien ja kissojen palautumista omistajilleen, vastuullista kasvatus- ja myyntitoimintaa sekä arvostusta.

2.1. Viranomaisvaatimukseen perustuva rekisteri

Eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa² eläintunnistusjärjestelmän rekistereiden rekisterinpitäjänä toimii Elintarviketurvallisuusvirasto (1.1.2019 alkaen Ruokavirasto), joka myös suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallista eläintunnistusjärjestelmän valvontaa siten kuin eläintunnistusjärjestelmälaissa ja Euroopan unionin eläinten tunnistamista koskevassa lainsäädännössä säädetään. Tietojärjestelmälain⁶ mukaisesti Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa myös talletettujen tietojen oikeellisuudesta.

Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi eläintunnistusjärjestelmät ovat myös muiden viranomaisten käytössä. Aluehallintovirasto ja kunnaneläinlääkäri valvovat Elintarviketurvallisuusviraston ohella eläintunnistusjärjestelmälain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialueellaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suorittaa puolestaan tarkastukset eläimistä vastuussa olevien toimijoiden pitopaikoissa eläintunnistusjärjestelmälain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimialueellaan. Tämän lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä, Maanmittauslaitoksella, kuntien maaseutuelinkeino- ja elintarvikevalvontaviranomaisilla on oikeus käyttää ja päivittää tietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi määräämillään ehdoilla myöntää muulle kuin viranomaiselle oikeuden avustaa rekisteritietojen päivittämisessä tai eläinten tunnistamiseen liittyvässä tehtävässä, jos avustajalla on riittävä perehtyneisyys tehtävän kohteena olevaan eläinlajiin ja sen pidolle asetettaviin vaatimuksiin sekä riittävä osaaminen rekisterinpidosta. Tämä tarkoittaa sitä, että eläinten tunnistamiseen liittyvissä tehtävissä ja rekisteriin toimitettavien ilmoitusten vastaanottamiseen sekä käsittelyyn liittyvissä tehtävissä voi käyttää apunaan yksityistä toimijaa. Yksityisellä toimijalla tulee olla riittävän asiantuntemuksen lisäksi resursseja tehtävän hoitamiseen. Tietojärjestelmästä ja muiden tahojen suorittaman tietojenkäsittelyn järjestämisestä vastaisi kuitenkin Elintarviketurvallisuusvirasto. Lisäksi rekisteriä perustettaessa ja

---

⁴ Suomen virallinen tilasto (SVT) 2016: Kotitalouksien kulutus.

⁵ Suomen virallinen tilasto (SVT) 2018a: Suomessa noin 700 000 koiraa.

⁶ Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä (284/2008).

rekisterinpidossa on noudatettava kappaleessa 7 kuvatun erityislainsäädännön vaatimuksia.

2.2. Vaikutukset viranomaistoimintaan

Rekisterin perustamisesta saatavan hyödyn tulisi näkyä eläinten jäljitettävyyden ja hyvinvoinnin paranemisen lisäksi myös resurssien käytön tehostumisena. Lyhyellä aikavälillä rekisterin perustaminen ja rekisterinpidon käynnistyminen lisäävät hallinnollista taakkaa ja työmäärää. Pidemmällä aikavälillä koira- ja kissarekisterin olisi tarkoitus helpottaa ja nopeuttaa viranomaisten työtä sekä vähentää julkiselle taloudelle aiheutuvia kustannuksia (kts. kappale 6).

Eläinten hyvinvointilainsäädännön lausuntokierroksella¹ on nostettu esiin myös, että kissojen ja koirien tunnistusmerkintä- ja rekisteröintipakko voisi helpottaa hyvinvointilainsäädännön valvontaa. Lausuntojen mukaan koirien ja kissojen tunnistusmerkintä ja rekisteröiminen helpottaisi niiden viranomaisten työtä, jotka tekevät töitä muun muassa eläinten hylkäämisen, pentutehtailun, laittoman pentukaupan ja muun eläinten hyvinvoinnin valvonnan kanssa.

Tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin pakollisuus ennen pennun luovutusikää voisi lisätä eläimen arvostusta vähentäen hylkäämisen mahdollisuutta. Pentutehtailun ehkäisemisen osalta rekisteri ei kuitenkaan toimisi yksinään, sillä laissa ei säädetä pennutustiheydestä. Rekisteri kuitenkin mahdollistaisi rajoituksen tai muun määräyksen osoittamisen yksittäiselle koiralle, jonka tunnistaminen myöhemmin olisi mahdollista. Tähän tosin riittäisi myös liiallisen pennutuksen kohteeksi joutuneiden yksilöiden merkitseminen ilman maanlaajuista rekisteröintipakkoa.

Rekisteri laittoman tuonnin ja salakuljetuksen ehkäisyn työkaluna on myös haasteellinen. Laiton tuonti voidaan jakaa pääasiassa kahteen erilaiseen ryhmään. Yhtenä ryhmänä voidaan pitää eläinten omistajia, jotka ovat esimerkiksi unohtaneet tai eivät ole tiedneet EU:n sisämarkkinoilta ja EU:n ulkopuolelta Suomeen siirrettäviin eläimiin liittyvistä vaatimuksista. Näin ollen eläimen laitton siirto ei ole välttämättä tahallinen. Toiseen ryhmään kuuluvat toimijat, jotka tuovat tahallisesti ja laittomasti eläimiä esimerkiksi pentukauppaa varten. Tällöin kyseessä on yleensä yritys rajatarkastuksen välttämiseksi tai välinpitämättömyys lainsäädäntöä kohtaan. Pentukaupan myyjät voivat toimia myös usein ulkomailta käsin, joten Suomen viranomaisen on mahdoton puuttua heidän toimintaansa⁷. Jos eläimen ostaja on tietoinen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin pakollisuudesta, voi niiden puuttuminen kuitenkin herättää huomion jo ennen kaupantekoa ja estää sen. Näin ollen rekisteröintipakko voisi toimia, jos ostajalla on mahdollisuus hakea yksilötunnusta järjestelmästä oston yhteydessä (ts. toteuttaa tai pyytää toteuttamaan rekisterikysely). Tietoa pentukaupasta ja laittomasta toiminnasta pyritään nykyisinkin tuomaan esille. Viranomaisten lisäksi esimerkiksi liitot ja järjestöt tekevät aktiivisesti töitä asian eteen. Tunnistusmerkinnällä ja rekisteröinnillä ei siis saataisi kitkettä kokonaan pois laittomasti toimivia toimijoita.

---

⁷ Evira 2018a. Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen raportti 2017.

Merkittävä syy eri eläinlajeilla eläinten merkitsemiseen ja rekisteröintiin on ollut eläintautien torjunta. Vaikka Suomessa eläintautitilanne on hyvä, tuo ihmisten ja eläinten liikkuvuus sekä esimerkiksi eläinten laitton maahantuonti mahdollisuuden taudinaiheuttajien leviämiseksi Suomeen niin sisämarkkinakaupan alueelta kuin EU:n ulkopuoleltakin. Esimerkiksi lemmikkieläinten tuontien määrä on ollut kasvussa⁷. Elintarviketurvallisuusvirastossa on käynnissä myös tutkimus koirien maahantuonnin aiheuttamasta riskistä ihmisten ja eläinten terveydelle⁸. Tutkimuksen mukaan vuoden 2018 alusta 42 prosenttia Venäjältä tuoduista koirista on ollut ilman raivotautirokotusta⁹. On siis mahdollista, että koirien ja kissojen siirtojen mukana Suomeen kulkeutuu lakisääteisesti vastustettavia eläintauteja tai moniresistenttejä bakteereita. Ajan tasalla olevat rekisteritiedot antaisivat yhden uuden välineen nopeaan reagointiin sellaisen tautitilanteen selvittämisessä, jossa esimerkiksi saman myyjän muut myydyt tai vielä myymättömät eläimet ovat saaneet tartunnan samasta tartuntalähteestä. Eläintautien ennaltaehkäisyssä viesti voisi olla myös tehokkaampia, jos tunnistusmerkintä ja rekisteröinti olisi pakollista. Koska tarkoituksena ei ole kuitenkaan perustaa koirien ja kissojen pitopaikkarekisteriä eikä kirjata rekisteriin eläinten siirtotietoja eri pitopaikkojen välillä, ei rekisteristä olisi saatavissa suoraan muuta hyötyä eläintautien leviämisen selvittämisessä. Tartuntatautitilanteessa rekisterin tietojen avulla voisi olla kuitenkin mahdollista tiedottaa alueellisista lakisääteisistä rokotuskampanjoista (esim. viranomaisen määräämistä rabiesrokotuksista). Tämä edellyttäisi sitä, että eläimen omistajan yhteystietojen, esimerkiksi postinumeron, perusteella tilanteesta pystyttäisiin tiedottamaan kohdennetusti. Tartuntatautitilanteessa muu tiedottaminen voi kuitenkin olla tehokkaampaa kuin rekisterissä olevan eläimen omistajatietojen välityksellä tapahtuva tiedottaminen.

Muun eläinten hyvinvoinnin osalta rekisterissä olevien tietojen saatavuus voisi mahdollistaa selvitystyön tai toimenpiteiden nopeutumisen. Jos rekisterissä olisi eritasoisia käyttöoikeuksia eri tehtäviä hoitaville viranomaisille tai viranomaistietoja muuten tarvitseville (mm. poliisi), nopeuttaisi tämä heidän työtään. Tällöin esimerkiksi tiedonluovutuspyyntöjä ei tarvitsisi tehdä tai pyytää apua muilta viranomaisilta, kun tarvittavat tiedot saisi rekisteristä reaaliaikaisesti. Viranomaistyön nopeuttaminen ja helpottaminen vapauttaisi aikaa muiden työtehtävien hoitamiseksi.

Jotta rekisteristä kehittyisi hyödyllinen työväline, tarvitaan valvonnan ja ajantasaisen tiedon ylläpitämisen lisäksi myös tiedottamista. Eläinkauppaa käydään entistä enemmän internetissä¹⁰, mikä hankaloittaa valvontaa tai voi tehdä sen jopa mahdottomaksi. Valvonnan ollessa haastavampaa, tulisi vastaavasti keskittyä näkyvämpään tiedottamiseen. Sosiaalisen median rooli esimerkiksi laittoman ja vastuuttoman pentukaupan vaaroista tiedottamisen yhteydessä on todettu hyvin toimivaksi¹¹. Rekisterin kattavuuden lisäksi tiedottaminen voikin auttaa esimerkiksi ennaltaehkäisevästi laittoman toiminnan kitkemisessä, jos tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin vaatimukset olisivat eläimen ostajille jo valmiiksi tiedossa.

---

⁸ Evira 2018b: Koirien maahantuonnin aiheuttama riski ihmisten ja eläinten terveydelle.

⁹ Evira 2018c: Lähes puolet Venäjältä tuoduista koirista ilman raivotautirokotesuojaa.

¹⁰ Evira 2018d: Eläinten, alkioiden ja sulusolujen sisämarkkinakaupan valvonta 2017.

¹¹ Wyatt ym. 2017: Scoping Research on the Sourcing of Pet Dogs From Illegal Importation and Puppy Farms 2016-17.

Tällä hetkellä lemmikkieläimistä ei ole olemassa esimerkiksi lukumäärien osalta tarkkaa tietoa. Järjestelmän tulisi pystyä myös tuottamaan hyödyllistä tietoa sinne tallennetuista tiedoista. Näitä tietoja olisivat tilastotiedot juuri lemmikkieläinten määristä ja muista tiedoista, joita rekisteriin ilmoitetaan.

2.3. Vaikutukset eläimille ja niiden omistajille

Yksinään tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin pakollisuus ei ratkaise haasteita. Rekisteröityjen tietojen tulisi olla ajantasaisia ja kattavia, jotta rekisteristä saataisiin se hyöty, jota varten se on perustettu. Ajantasaisuuden ja kattavuuden mahdollistaisi koirien ja kissojen omistajien asianmukainen toiminta. Omistajille tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin pakollisuus toisi mukanaan velvoitteita. Eläimen omistajan tulisi huolehtia eläimen kuljettamisesta tunnistettavaksi ja rekisteriin merkittäväksi. Jos eläin tämän jälkeen myydään, tulisi rekisteriin tehdä omistajanvaihdos. Myös yhteystietojen ajantasaisesta päivittämisestä tulisi huolehtia.

Jos pennut olisi oltava jo luovutusiässä tunnistusmerkittyjä ja rekisteröityjä, alkaisi rekisteröinnistä tulla käytäntö. Nykyisin koirien kasvattajat tunnistusmerkitsevät ja rekisteröivät pentueen usein ennen niiden luovutusta, jolloin niihin liittyvät maksut kuuluvat jo valmiiksi pennun hintaan. Kissoilla vastaavaa käytäntöä esimerkiksi kotikissojen osalta ei usein ole. Jos tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä säädetään niin, että jatkossa ne olisi tehtävä ennen pentujen luovutusikää, olisi pennun ostajien vastuulla vain omistajatiedon vaihtaminen ja tietojen päivittäminen. Monissa EU:n jäsenmaissa rekisteröinnin yhteydessä tehdään yksi kertaluontoinen maksu, minkä jälkeen rekisteritietoihin voi tehdä tarvittaessa muutoksia ilman lisäkustannuksia. Omistajatiedon vaihtaminen ja tietojen päivittäminen voisi olla ilmaista myös Suomen koira- ja kissarekisterissä. Tällöin eläimen ostajalle ei aiheutuisi erikseen kustannuksia.

Pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin oletetaan vaikuttava positiivisesti vastuulliseen eläintenpitoon ja eläimen omaan hyvinvointiin. Eläimestä omistaja saisi virallisesta rekisteristä myös hyötyä. Hyötyihin lukeutuvat katoamistapauksessa eläimen nopea palautuminen kotiin ja mahdollisen ajantasaisen tiedonsaannin helpottuminen tartuntatautilanteessa. Nopea palautuminen löytöeläinkodeista pienentää eläimen omistajalle talteenotosta aiheutuvia kustannuksia ja lisää eläimen hyvinvointia. Koska pakollisen rekisteröinnin uskotaan edistävän vastuullista eläintenpitoa ja -kasvatusta, pieneni myös yksittäisen eläimen hankintaa suunnittelevan henkilön riski ”eksyä” tahattomasti laittoman pentukaupan pariin.

2.4. Vaikutukset muille osapuolille

Rekisterin perustamisen vaikutukset ulottuisivat viranomaisten ja eläimen omistajan lisäksi muihinkin toimijoihin. Ennen lainsäädännön valmistelua ja rekisterin perustamista tulisikin määrittää se, kuka esimerkiksi tietoja kerää, näkee ja luovuttaa. Näitä vaatimuksia on kuvattu kappaleessa 7.

Eläinlääkäreillä ja tunnistusmerkitsijöillä olisi tärkeä rooli järjestelmän käyttöönotossa ja eläinten omistajien kanssa rajapinnassa toimimisessa. Joskus herää myös esimerkiksi epäily, että klinikalle lemmikkieläimen lopetettavaksi tuonut henkilö ei olisi välttämättä lemmikkieläimen oikea omistaja. Tällöin eläimen tuoneen henkilön henkilötietoja olisi

mahdollista verrata rekisteröidyn eläimen omistajan tietoihin, jolloin omistajuus saataisiin varmistettua.

Rekisteröinti helpottaisi myös esimerkiksi eläinsuojeluyhdistysten, löytöeläinhoitoloiden ja vapaaehtoisten työtä, jos heillä olisi oikeus tehdä rekisterikyselyt irrallaan tavattujen eläinten omistajista itse. Kattava ja ajantasainen koira- ja kissarekisteri mahdollistaisi sen, että löytöeläintalot ja vapaaehtoiset toimijat voisivat saada rekisteristä ajantasaisesti tietoa. Tältä osin eläintunnistusjärjestelmälakia olisi kuitenkin tarpeen uudistaa, jotta kyseinen toiminto olisi mahdollinen. Nykyisin eläimiä voidaan joutua etsimään myös useasta rekisteristä, joten yksi virallinen rekisteri voisi tältäkin osin helpottaa ja nopeuttaa eläinten omistajatietojen löytymistä.

Jos Elintarviketurvallisuusvirasto myöntää määräämillään ehdoilla yksityiselle toimijalle oikeuden avustaa rekisteritietojen päivittämisessä tai eläinten tunnistamiseen liittyvässä tehtävässä (= ilmoitusten vastaanottaminen ja käsittely), edellyttää rekisterin perustaminen lisätyötä ja resursseja Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi yksityisiltä toimijoilta. Lisätyöhön yksityisen toimijan osalta lukeutuu muun muassa järjestelmän käyttöönoton kouluttamista ja perehtymistä viranomaisia koskevan lainsäädännön noudattamiseen.

YHTEENVETO

- Eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa eläintunnistusjärjestelmän rekistereiden rekisterinpitäjänä toimii Elintarviketurvallisuusvirasto, joka voi määräämillään ehdoilla myöntää myös muulle kuin viranomaiselle oikeuden avustaa rekisteritietojen päivittämisessä tai eläinten tunnistamiseen liittyvässä tehtävässä.
  - Koira- ja kissarekisterin perustamisen tavoitteena olisi helpottaa ja nopeuttaa viranomaisten työtä sekä vähentää julkiselle taloudelle aiheutuvia kustannuksia.
  - Viranomaisten osalta rekisterin perustamisessa olisi järjestelmän käyttöönoton lisäksi valvontaan ja tiedottamiseen liittyvää jatkuvaa resurssien tarvetta.
  - Koirien ja kissojen omistajille tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin pakollisuus toisi mukanaan velvoitteita rekisteröinnin, tunnistusmerkinnän ja tietojen ylläpidon osalta. Koirien ja kissojen omistajat saisivat virallisesta rekisteristä myös hyötyä esim. eläimen katoamisen yhteydessä.
-

3. Virallisen rekisterin kannalta olennaiset tiedot

Viranomaisrekisteriin kerätään sen käyttötarkoituksen kannalta merkityksellisiä ja lakisääteisiä viranomaistietoja. Rekisteriin kerättävien tietojen määrittely on tärkeää, sillä tiedot toimivat taustamateriaalina tietojärjestelmän kehityksen suunnittelulle, testaukselle ja tarkemmalle kustannusarviolle.

3.1. Järjestelmään tallennettavat tiedot rekisteröitymisen yhteydessä

Eläintunnistusjärjestelmälaissa 238/2010 (§ 12) määritellään tiedot, jotka eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen ilmoittamaan eläinrekisteriin merkittäviksi. Tämän hetkiset tuotantoeläinten viranomaisrekisterit kattavat eläimen omistajan, eläimen pitopaikan sekä eläimen tunnistustietoja. Osa näistä tiedoista on sellaisia, joita ei koirien ja kissojen osalta olisi tarpeellista ilmoittaa (esim. hävitystapa tai siirtymätiedot eläimen kuoleman jälkeen). Yksityisten toimijoiden rekisterit sisältävät puolestaan usein myös muita, kuten jalostuksen kannalta olennaisia, tietoja.

Koira- ja kissarekisteriin kerättäviä mahdollisia tietoja on pohdittu jo aiemmin toteutetussa selvityksessä³. Viranomaisrekisteriin tulisi kerätä tietoja tietosuojasetuksen¹² mukaisen ”minimiperiaatteen” mukaisesti eli vain ensisijaisesti olennaiset tiedot kerättäisiin rekisteriin. Vähimmillään tulisi rekisteröidä eläimen yksilötunnus (mikrosirun tai tatuoinnin numero) sekä eläimen omistajan tunnistetiedot (taulukko 1). Eläimen omistajan tunnistetiedot pitäisivät sisällään eläintunnistusjärjestelmälain §:n 12 kohdassa 1 mainitut tunnistetiedot. Tämän lisäksi tarvittaisiin tieto eläimen omistajan suostumuksesta tietojen luovutukseen. Eläimen omistaja voi päättää, hyväksyykö hän nimi-, osoite- ja puhelinnumerotietojensa julkaisun myös muille kuin viranomaisille (esim. löytöeläintalot). Jos suostumusta ei ole, tulisi mahdollisten tietojen luovutuksen kulkea aina viranomaisen kautta. Rekisteriin tulisi kirjata myös esimerkiksi eläimen omistuksen muutokset ajantasaisten tietojen ylläpitämiseksi.

Ensisijaisten tietojen lisäksi rekisteriin voisi kirjata eläimestä mahdollisesti myös muita tarpeellisia tietoja. Toisaalta, mitä enemmän tietoja rekisteriin kirjataan, sitä kalliimpi rekisteristä tulee ja sitä työläämpää sen ajan tasalla pitäminen on. Muihin tunnistetietoihin lukeutuvat eläimen nimi, sukupuoli, väriyty sekä laji ja rotu. Kyseisten tietojen avulla eläin voidaan tunnistaa myös poikkeustilanteessa, jos esimerkiksi mikrosiru lakkaisi toimimasta ja eläin tulisi tunnistusmerkitä uudelleen. Lisäksi kuolinajan ja syntymäajan (tietojen poisto esim. 25 vuoden päästä syntymästä, jos kuolinilmoitusta ei ole tehty) avulla tiedon määrää saataisiin minimoitua, jos rekisteristä voisi poistaa siellä liian pitkään olleet eläimet. Eläimen sisämarkkinakauppaan, vientiin ja tuontiin liittyvät tiedot voisi myös merkitä rekisteriin (Traces-ilmoituksen lisäksi). Esimerkiksi pysyvästi Euroopan unionin ulkopuolelle lähtevä eläin voitaisiin poistaa rekisteristä.

---

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (379/2016/EU) luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus).

Rekisteriin olisi myös hyödyllistä jättää avoin lisätietokenttä. Kyseiseen kenttään eläimen omistaja voisi laittaa halutessaan esimerkiksi muita eläimen tai eläimen omistajan kannalta hyödyllisiä tietoja, kuten vaihtoehtoiset yhteystiedot.

Taulukko 1. Koira- ja kissarekisterin kannalta olennaiset tiedot.

Viralliseen rekisteriin tallennettavat tiedot

Ensisijaisesti tallennettavat tiedot

- Eläimen yksilötunnus
- Eläimen omistajan tunnistetiedot
- Eläimen omistajan suostumus tietojen luovutukseen
- Eläimen omistuksen muutokset

Muita tarpeellisia tietoja voisivat ensisijaisten tietojen lisäksi olla seuraavat eläimestä rekisteriin tallennettavat tiedot

- Eläimen nimi, sukupuoli, väritys, laji ja rotu
  - Eläimen syntymäaika
  - Eläimen kuolinaika
  - Eläimen tuonti Suomeen Euroopan unionin jäsenvaltiosta tai Euroopan unionin alueen ulkopuolelta ja eläimen alkuperätiedot
  - Eläimen vienti Suomesta Euroopan unionin jäsenvaltioon tai Euroopan unionin alueen ulkopuolelle ja eläimen määränpää
-

Rekisterissä olisi hyvä olla lisäksi mahdollisuus tietokenttien lisäämiseen, jos lakisääteiset vaatimukset muuttuvat. Tällä hetkellä esimerkiksi pakollisista rokotuksista ei koirien ja kissojen osalta ole säädetty Suomen sisällä liikuttaessa, mutta tilanne voi tulevaisuudessa muuttua. Hyödyllistä olisi myös, jos merkintä tunnistusmerkinnän tehneestä henkilöstä jäisi automaattisesti järjestelmään.

3.2. Tietojen kerääminen ja ylläpito

Yksi nykyisen hallituksen kärkihankkeista on edistää julkisten palveluiden digitalisaatiota¹³. Tavoitetta kohti voidaan siirtyä lisäämällä sähköistä asiointia. Esimerkiksi vuonna 2017 verkkopankkia ja näin ollen verkkopankkitunnuksia oli viimeisen kolmen kuukauden aikana käyttänyt 82 prosenttia 16–89-vuotiaista suomalaisista ja kaikkiaan internetiä käytti 88 prosenttia 16–89-vuotiaista suomalaisista¹⁴. Elintarviketurvallisuusvirastossa on tehty periaatepäätös, että paperisista lomakkeista luovutaan lähitulevaisuudessa. Suurin osa jo nykyisin eläinrekisteriin tehtävistä rekisteröinnistä tapahtuukin sähköisesti. Jos paperisella lomakkeella tapahtuvasta rekisteröinnistä luovutaan, voisi rekisteröinti tapahtua sähköisen asioinnin lisäksi puhelimitse. Puhelimella tapahtuvassa rekisteröinnissä eläimen omistajan henkilöllisyyden varmistus on kuitenkin haasteellinen. Jos paperisista lomakkeista ei ole vielä luovuttu, kun rekisteri otettaisiin käyttöön, on sähköisesti ja paperisella lomakkeella tapahtuvan rekisteröinnin osalta pohdittava,

---

¹³ Hallituksen julkaisusarja 2015: Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015.

¹⁴ Suomen virallinen tilasto (SVT) 2018b: Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö.

lasketaanko molemmille rekisteröitymistavoille omat rekisteröimismaksunsa vai kaikille sama keskimääräinen maksu. Esimerkiksi Ruotsissa on toimittu niin, että rekisteröityminen on paperisella lomakkeella kalliimpaa kuin sähköisesti¹⁵.

Eläimen omistaja vastaa eläimen rekisteröinnistä. Esimerkiksi Suomen Kennelliiton ja Suomen Kissaliiton rekistereihin on omistajan ilmoittamien tietojen lisäksi edellytetty eläinlääkäriin tai tunnistusmerkitsijän tekemää todistusta tunnistusmerkinnästä. Jos eläin on ilmoitettu rekisteriin jo ennen tunnistusmerkintää, voi esimerkiksi eläinlääkäri kirjata tiedon tunnistusmerkinnästä eläimen omistajan suostumuksella suoraan rekisteriin. Muutoin eläimelle tehdään erillinen tunnistusmerkintätodistus, joka tulee toimittaa rekisterinpitäjälle. Todistuksella tai suoraan rekisteriin tehtävällä merkinnällä on pyritty varmistamaan ilmoitettujen tietojen ja tunnistusmerkinnän paikkansapitävyys. Näin esimerkiksi väärinkäytösten mahdollisuuksien on katsottu vähenevän. Jos virallisessa rekisterissä edellyttäisiin myös eläinlääkäriin tai tunnistusmerkitsijän kirjaamaa tietoa merkinnästä rekisteriin, toimisi se vastaavanlaisena vahvistuksena ilmoitetuille tiedoille. Näin rekisteritietojen oikeellisuudesta voitaisiin varmistua ilman varsinaista suurempaa viranomaisvalvontaa.

Rekisteröinnin ohella tietojen päivittämisestä rekisteriin vastaa eläimen omistaja. Tietojen laadun ja käytön kannalta oleellisinta on se, että rekisterissä olevat tiedot ovat ajantasaisia. Suomen Kennelliiton ja Suomen Kissaliiton järjestelmissä olevat koirat ja kissat löytyvät tällä hetkellä järjestelmästä jäsennumeron tai sähköpostin avulla (kts. kappale 5). Usean tunnuksen luominen esimerkiksi vahingossa on tällaisessa järjestelmässä mahdollista ja samannimisten eläinten omistajien erottaminen toisistaan voi olla haasteellista. Vaikka tietojen oikeellisuudesta vastaa ensisijaisesti koiran tai kissan omistaja, voisi tähän olla ratkaisuna eläimen omistajan henkilötunnuksen kerääminen. Yhdistyksen tai yrityksen ollessa kyseessä voitaisiin kerätä organisaation numero (näin toimitaan esim. Ruotsissa³). Henkilötunnuksen avulla eläimen omistajan tunnistetiedot voitaisiin saada ja päivittää tarvittaessa Väestörekisterikeskuksen VTJ-rajapinnan kautta¹⁶.

Eläimen omistajan ja Väestörekisterikeskuksen kautta mahdollisesti tapahtuvan tietojen päivityksen lisäksi voisi olla hyödyllistä käyttää apuna myös muita järjestelmävaihtoehtoja, jotka edistävät tietojen ajantasaisuutta. Koska päävastuu tietojen päivittämisessä on eläinten omistajilla, tietojärjestelmässä voisi käyttää myös muistutuksia tietojen päivittämisestä. Esimerkiksi säännöllisten sähköpostitse lähetettävien muistutusten on todettu lisäävän yhteystietojen päivittämistä ja eläimen tietojen ylläpitämistä¹⁷. Sähköpostimuistutuksia voisi lähteä automaattisesti esimerkiksi niille, jotka eivät ole päivittäneet tietojensa tiettyyn aikaan. Sähköpostiosoitteet saattavat kuitenkin muuttua ja vaihtua usein, joten muistutusjärjestelmä voi olla haasteellinen.

---

¹⁵ Jordbruksverket 2018: Hundar ska märkas och registreras.

¹⁶ Väestörekisterikeskus 2017: VTJ-rajapinta palvelukuvaus.

¹⁷ Goodwin ym. 2018: Email Reminders Increase the Frequency That Pet Owners Update Their Microchip Information.

3.3. Muuta huomioitavaa tietojärjestelmän kehittämisessä

Tietojärjestelmä sisältää sen käyttäjiin liittyviä erilaisia vastuualueita, käyttäjärooleja ja toimintatapoja. Rekisterissä tulisikin olla eritasoisia käyttöoikeuksia eri tehtäviä hoitaville viranomaisille tai viranomaistietoja muuten tarvitseville. Esimerkiksi eläinlääkäreillä ja tunnistusmerkitsijöillä on merkittävä rooli tunnistusmerkinnässä ja mahdollisesti rekisteröinnin yhteydessä ilmoitettavien tietojen vahvistamisessa. Koira- ja kissarekisterin tulisi olla sellainen, että eläinlääkäri tai tunnistusmerkitsijä voi tehdä merkinnät suoraan rekisteriin omilla tunnuksillaan. Eläinlääkäreillä tulisi olla myös mahdollisuus poistaa eläin rekisteristä tai vaihtoehtoisesti ilmoittaa kuolinpäivä eläimen kuoleman yhteydessä. Roolien ja vastuualueiden onnistuneen kehittämisen mahdollistamiseksi tulisikin vielä selvittää tarkat käyttötarpeet ja -vaatimukset niin rekisteriä käyttävien sisäisten kuin ulkoistenkin sidosryhmien osalta. Rekisterin perustamisen toteutusvaihtoehdoista riippuen tämä koskisi esimerkiksi mahdollisuutta, jossa virallinen rekisteri toimisi yhdessä muiden tietojärjestelmien kanssa (esim. eläinlääkäreiden käyttämät tietojärjestelmät).

YHTEENVETO

- Viranomaisrekisteriin tulisi kerätä tietoja tietosuoja-asetuksen mukaisen ”minimiperiaatteen” mukaisesti.
  - Tietokenttien lisäämiseen olisi hyvä olla mahdollisuus, jos lakisäteiset vaatimukset muuttuvat.
  - Tietojen laadun ja käytön kannalta oleellisinta on se, että rekisterissä olevat tiedot ovat ajantasaisia.
  - Rekisterissä tulisi olla eritasoisia käyttöoikeuksia eri tehtäviä hoitaville viranomaisille tai viranomaistietoja muuten tarvitseville.
-

4. Rekisteröinnin valvonta

4.1. Viranomaiset ja valvonta

Rekisterin perustamisen tulisi helpottaa yleisesti katsottuna viranomaisten työtä ilman, että se toisi yksityisille henkilöille tai rekisteriä pitäville ja valvoville viranomaisille suurta lisätyömäärää. Valvonnan tavoitteena on huolehtia asetettujen vaatimusten noudattamisesta sekä varmistaa rekisterissä olevien tietojen luotettavuus ja kattavuus.

Eläintunnistusjärjestelmälain mukaisesti Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallisesti valvontaa. Aluehallintoviraston tehtävänä on ohjata kuntien suorittamaa valvontaa ja kunnan on puolestaan huolehdittava alueensa valvonnasta laissa säädetyllä tavalla. Koira- ja kissarekisteri eroaa muista eläinrekistereistä sen puolesta, ettei siihen liity esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvia elinkeinotoimintaan liittyviä eläinakohtaisia tukia. Tämän vuoksi myös valvontarakenne voi olla erilainen verrattuna muiden eläinten tunnistusmerkintään ja rekisteröintiin. Kokonaisuudessaan valvonnan

toteuttaminen ja järjestäminen on kuitenkin haastavaa. Viranomaispuolella ei ole tällä hetkellä resursseja valvoa erikseen koirien ja kissojen tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä. Jos yksityinen toimija vastaa avustavasta tehtävästä, tulee myös sen toimintaa valvoa.

Kattavamman seurannan saavuttamiseksi tunnistusmerkintään ja rekisteröintiin liittyvän valvonnan voisi liittää muun, jo olemassa olevan, valvonnan yhteyteen. Tällä hetkellä koiria ja kissoja valvotaan eläinten hyvinvointiin, sisämarkkinakauppaan ja tuontiin liittyvissä tarkastuksissa. Käytännössä viranomaiset tekevät suurimman osan eläinsuojelutarkastuksista eläintenpidon laiminlyönneistä saatujen ilmoitusten perusteella. Sisämarkkinakaupan kautta Suomeen siirretyt eläimet tarkastetaan riskiperusteisena otantana, pistokokeina tai esimerkiksi tehovalvontojen yhteydessä. Jos kaupallisessa tarkoituksessa tuotu eläin saapuu Suomeen EU:n ulkopuolisesta maasta, suoritetaan sille eläinlääkinnällisessä rajatarkastuksessa fyysinen tarkastus sekä hyvinvointitarkastus. Yksityishenkilöiden mukanaan tuomat koirat ja kissat tarkastetaan tullitoimipaikoissa tulliviranomaisten toimesta. Pelkästään lemmikkieläinten hyvinvointiin kohdistuvien tarkastusten määrä on moninkertaistunut 2010-luvulla (yli 5 000 kpl, v. 2017¹⁸), ja EU:n ulkopuolisista maista tuotujen eläinten määrät ovat nousseet lisääntyneiden rescue-koirien tuontien vuoksi⁷. Jos koirien ja kissojen tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä säädetään, ei työmäärä saisi kasvaa merkittävästi tai valvontaan tulisi saada lisäresursseja.

Muissa maissa viranomaisten lisäksi valvontaa suorittavat myös esimerkiksi vapaaehtoiset toimijat. Tällöin heillä tulisi olla tarvittava asiantuntemus ja pätevyys, joka on pystyttävä osoittamaan viranomaisille. Prosessina tämä olisi kuitenkin työllistävä ja raskas.

4.2. Tunnistusmerkintä ja rekisteröinti

Eläimen omistaja on ensisijaisesti vastuussa eläimen rekisteröinnistä. Eläinten tunnistusmerkinnästä huolehtisivat eläinlääkärit tai erikseen koulutetut tunnistusmerkintäjät. Useassa EU:n jäsenmaassa eläimen tulee olla tunnistusmerkitty ja rekisteröity luovutusikään mennessä³. Vanhempien eläinten osalta käytössä on ollut puolestaan siirtymäaika, johon mennessä eläin tulisi olla merkitty ja rekisteröity.

Eläinten tunnistusmerkitsemiseen on käytetty mikrosirua ja tatuointia. Virallisessa koira- tai kissarekisterissä voisi mukailta esimerkiksi EU-alueen sisällä matkustaessa noudatettavia vaatimuksia. Tunnistusmerkinnässä on vaadittu pääasiassa ISO-standardien mukaisia mikrosiruja (ISO 11784 ja 11785 -standardit)¹⁹. Koirat ja kissat voivat olla tunnistusmerkitty myös selkeästi luettavalla tatuoinnilla, jos tatuointi on tehty ennen 3.7.2011. Tällöin toimittaisiin yhdenmukaisesti muun EU-alueen kanssa ja esimerkiksi matkustusvaatimukset tunnistusmerkinnän osalta olisivat täytettyinä jo rekisteröidyillä koirilla ja kissoilla.

---

¹⁸ Evira 2018e. Eläinten hyvinvoinnin valvonta 2017.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 576/2013 lemmikkieläinten muista kuin kaupallisista siirroista ja asetuksen (EY) N:o 998/2003 kumoamisesta.

Koira tai kissa tulisi rekisteröidä viralliseen koira- ja kissarekisteriin, kun koira tai kissa asuu pysyvästi Suomessa. Esimerkiksi hevosrekisteriin kerätään tiedot hevoseläimistä, jotka oleskelevat Suomessa yli 90 päivää²⁰. Tällöin koiria ja kissoja, jotka oleskelevat Suomessa tilapäisesti, ei tarvitsisi kirjata järjestelmään. Jos koira tai kissa jää pysyvästi maahan, tulee esimerkiksi Alankomaissa rekisteröinti-ilmoitus tehdä olosuhteista riippuen 14-30 vuorokauden kuluessa eläimen saapumisesta maahan²¹. Nämä voisivat olla myös Suomessa toimivia menettelytapoja pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin osalta.

4.3. Seuraamukset

Koirien ja kissojen pakollista tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä koskevat säännökset sisällytettäisiin eläintunnistusjärjestelmästä annettuun lakiin². Jos tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä ei olisi hoidettu asetettujen vaatimusten mukaisesti, valvontaviranomaisilla olisi näin ollen käytössään samat keinot menetellä määräysten ja kieltojen kanssa kuin muidenkin jo rekisteröitävien eläinten osalta. Valvontaa ja pakkokeinojakin tärkeämpää olisi kuitenkin pystyä motivoimaan eläintenpitäjiä rekisteröinnin positiivisilla puolilla.

Hallinnollisista pakkokeinoista ja seuraamuksista vastaisivat aina viranomaiset²². Mahdollisten seuraamusten vaikutuksia myös viranomaistoimintaan tulee pohtia. Hallintopäätöksiin liittyvien selvitystöiden ja tutkimusten työmäärä tulee luultavasti olemaan suuri, vaikka suurin osa eläinten omistajista toimisi vaatimusten mukaisesti. Viitteitä työmäärästä, joka tulee ennen rekisteröinnin vakiintumista käytännöksi, voi antaa esimerkiksi löytöeläinten lukumäärä. Löytöeläinten määrästä ei pidetä kirjaa yleisellä tasolla. Aiemmassa selvityksessä³ arvioitiin, että löytöeläiminä kissoja tulee löytöeläintaloille noin 10 000 vuosittain. Koirien osalta kunnille tehtiin kysely Kennelliiton toimesta vuonna 2018²³. Vastauksia kyselyyn oli saatu 285 kunnan alueelta. Vuonna 2017 oli löytökoiria ilmoitusten mukaisesti noin 3 500. Tästä määrästä edes pienelle osalle annettavissa hallintopäätöksissä on merkittävä lisätyömäärä.

Hallintopäätöksiin liittyvästä työmäärästä esimerkkinä ovat koirien laittoman tuonnin määrät, jotka ovat olleet sisämarkkinakaupan osalta viime vuodet kasvussa (taulukko 2). Vuonna 2017 Aluehallintovirastoissa tehtiin hallintopäätöksiä tuontikoirien ja -kissojen osalta kaikkiaan 86 kappaletta²⁴. Edellä mainituista 86 hallintopäätöksestä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa käsiteltiin 35 hallintopäätöstä. Vuosittain Etelä-Suomen aluehallintovirastossa laittomien tuontiepäilyiden selvittämiseen kuuluu vähintään yksi henkilötyövuosi²⁵. Tämän lisäksi työtä laittomien tuontiepäilyiden selvittämiseen kuuluu myös muilla viranomaisilla. Kyseistä työmäärää ei voi verrata suoranaisesti, mutta siitä saa kuvan, kuinka paljon hallintopäätökset työllistävät viranomaisia.

---

²⁰ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/262 neuvoston direktiivien 90/427/ETY ja 2009/156/EY mukaisten sääntöjen vahvistamisesta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta (hevospassista annettu asetus).

²¹ Netherlands Enterprise Agency 2018: Honden registreren en identificeren.

²² Hallintolaki (434/2003).

²³ Halkio 2018. Kotimaiset löytökoirat enemmän esille.

²⁴ Evira 2018e: Hallintopäätösten ja laittomasti tuotujen eläinten määrät.

²⁵ AVI 2018: Laittomat tuontiepäilyt ja työllistävä vaikutus.

Taulukko 2. Aluehallintovirastojen vuosittain ilmoittamat määrät EU-maista Suomeen siirretyistä laittomista eläimistä²⁴.

	2014	2015	2016	2017
KOIRAT (kpl)	39	58	123	211
KISSAT (kpl)	7	6	10	17

Koirien ja kissojen tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä aiheutuvien seuraamusten määräämisen vaikutukset eivät saisi lisätä huomattavasti viranomaisten työmäärää, sillä resursseja siihen ei tällä hetkellä ole. Seuraamusten tulisivatkin olla oikeasuhteisia, jotta työmäärä ei kasvaisi huomattavasti (esim. ensin määräys tunnistusmerkitä eläin ennen muita seuraamuksia). Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen mukaan valvonnan vaikuttavuutta ja keinoja lisäisi hallintopäätösten lisäksi myös sakkorangaistus yhdessä vaadittavien toimenpiteiden kanssa tilanteissa, joissa eläintautiriski on pieni⁷. Iso-Britanniassa on puolestaan käytössä hieman sakkorangaistukseen viittaava menetelmä. Jos viranomaiset löytävät koiran, jota ei ole tunnistusmerkitty ja rekisteröity, annetaan omistajalle lyhyt aika hoitaa vaatimusten mukainen rekisteröinti. Jos omistaja jättää edelleen koiransa rekisteröimättä, voi omistaja saada sakkorangaistuksen²⁶. Tällaisen hallinnollisen seuraamusmaksun käyttäminen edellyttäisi kuitenkin siltä osin eläintunnistusjärjestelmälain muuttamista.

Toimenpiteiden käytön toimivallan osalta tuotanto- ja lemmikkieläimet ovat kuitenkin eri asemassa sen suhteen mitä voidaan tehdä ja millä ehdoilla. Hallinnollisten pakkokeinojen osoittautuessa tehottomiksi, tulisi myös huomioida se, kuinka kyseissä tilanteissa toimitaan. Esimerkiksi Ruotsissa eläin voidaan ottaa pois omistajaltaan, jos vaatimuksia ei noudateta³. Toisaalta kyseinen vaihtoehto aiheuttaa kustannuksia valtiolle esimerkiksi eläimen säilytyksen osalta. Jatkotoimenpiteiden osalta tulee myös pohtia mahdollisia poikkeustilanteita ja sitä, tulisiko niistä säätää (esim. inhimillinen virhe tai mikrosiru lakkaa toimimasta).

YHTEENVETO

- Ilman vaikuttavaa valvontaa, ei rekisteristä saa sellaista hyötyä tai apua, jota varten se on perustettu.
  - Viranomaispuolella ei ole tällä hetkellä resursseja valvoa erikseen koirien ja kissojen tunnistusmerkintöjä ja rekisteröintejä. Kattavamman valvonnan saavuttamiseksi sen voisi liittää muun jo olemassa olevan valvonnan yhteyteen.
  - Myös mahdollisten seuraamusten tuottama lisätyö viranomaistoimintaan tulisi huomioida.
  - Valvontaa ja seuraamuksia tärkeämpää olisi pystyä motivoimaan eläintenpitäjiä rekisteröinnin positiivisilla puolilla.
-

²⁶ UK 2016: Compulsory dog microchipping comes into effect.

5. Nykyiset koira- ja kissarekisterit Suomessa

5.1. Suomessa toimivat lemmikkieläinrekisterit

Suomessa on tällä hetkellä useampi toimija, jotka rekisteröivät tunnistusmerkittyjä koiria ja kissoja. Selvitystä varten haastateltiin kahta rekisterinpitäjää, joiden rekistereiden ylläpitoon ja toimintaan tutustuttiin (Suomen Kissaliitto ja Suomen Kennelliitto).

Muita koira- ja kissarekisteröinnin palveluntarjoajia ovat muun muassa verkkopalvelut mikrosiru.com, turvasiru.fi ja siruhaku.fi. Palveluista löytyy sekä maksuttomia että maksullisia vaihtoehtoja. Jo olemassa olevien koira- ja kissarekistereiden lisäksi on olemassa myös muita toimijoita, jotka pystyisivät tuottamaan tarkoitukseen soveltuvia palveluita (esim. sarjanumero.fi-palvelu). EU:n jäsenmaissa on myös käytössä erilaisia yksityisten toimijoiden ylläpitämiä lemmikkieläinrekistereitä. Jos järjestelmän on osoitettu toimivan ja kattavan tarvittavat vaatimukset, on mahdollisuutena myös se, että valmis järjestelmä voitaisiin hankkia tällä tavoin.

5.2. Suomen Kennelliiton tietojärjestelmä

Suomen Kennelliiton tietojärjestelmään on rekisteröity yli 500 000 koiraa. Määrä pitää sisällään niin rotukoirat kuin sekarotuisetkin koirat. Vuosittain järjestelmään rekisteröidään lähes 50 000 tunnistusmerkittyä koiraa. Rekisteröinti on maksullista; hinta vaihtelee rekisterin ja rekisteröitävän tyyppin mukaan 22 eurosta 70 euroon (FI-, ER-, EJ- ja FIX-rekisteri).

Suomen Kennelliiton tytäryhtiö Prettybit Projects Oy toimittaa Kennelliiton ohjelmistopalvelut ja huolehtii it-tuesta. Tietojärjestelmiä ylläpidetään Sofor Oy:n palvelimilla, jotka sijaitsevat fyysisesti Suomessa. Tiedot ovat kahdennettuina ja tämän lisäksi tiedot varmuuskopioidaan säännöllisesti. Kaikki tietoliikenne kulkee SSL/TLS-salausprotokollan läpi. Tietojärjestelmiin kirjautumisessa on käytössä vahva tunnistautuminen pankkitunnusten avulla.

Suomen Kennelliiton järjestelmässä on olemassa avoin WebService-rajapinta. Nykyisin rajapinta on käytössä tietojenvaihdon osalta esimerkiksi eläinlääkäriasemilla olevan ProvetNet-tietojärjestelmän kanssa. Tällä hetkellä Kennelliiton ulkopuoliset tahot eivät maksa rajapintapalvelun käyttöönottoon liittyvistä kustannuksista. Tunnusten luominen tapahtuu pääsääntöisesti automaattisesti. Manuaalisesti tunnuksia tehdään vain eläinlääkäriasemille.

Suomen Kennelliiton järjestelmässä koirasta vastuussa olevan toimijan yksilöinti tapahtuu jäsennumeron avulla. Tunnistusmerkinnän suorittanut eläinlääkäri tai tunnistusmerkitsijä allekirjoittaa vapaamuotoisen todistuksen tai merkitsee tiedon koiran rekisteröinnistä suoraan Suomen Kennelliiton järjestelmään. Ensisijaisesti yhteystietojen ja koiran tunnistetietojen päivittäminen on koirasta vastuussa olevan toimijan tehtävänä. Osoitetietojen päivittämistä tehdään tarvittaessa myös ostamalla palveluita, joissa Väestörekisterikeskuksen tietojen avulla varmistetaan omistajan yhteystietojen oikeellisuus. Koirasta vastuussa olevan toimijan suostumuksella yhteystiedot ovat julkisesti saatavilla ja mikrosirunumeron avulla koiraa voidaan hakea

kaikille avoimesta jalostustietojärjestelmästä. Rekisteröintejä on mahdollista tehdä vielä paperisella lomakkeella, mutta sähköiseen asiointiin kannustetaan. Suurin osa rekisteröinneistä tapahtuukin sähköisesti. Myös omistajamuutoksen voi tehdä sähköisesti valtuutusavaimen avulla.

5.3. Suomen Kissaliiton tietojärjestelmä

Suomen Kissaliiton tietojärjestelmään on rekisteröity noin 137 000 kissaa. Määrä pitää sisällään rotukissat, kotikissat ja esimerkiksi näyttelyihin tulevat ulkomailla rekisteröidyt kissat. Tarkkaa lukumäärää rekisteröityjen kissojen määrästä ei kuitenkaan varmuudella tiedetä, sillä kissojen omistajat eivät useimmiten ilmoita lemmikkinsä kuolemasta. Näin ollen Kissaliiton tietojärjestelmän eläinmäärä ei ole vertailukelpoinen esimerkiksi Kennelliiton tietojärjestelmän kanssa. Vuosittain järjestelmään rekisteröidään yli 4 000 tunnistusmerkittyä rotukissaa. Kotikissojen ja ulkomailla rekisteröityjen kissojen rekisteröitymismäärästä ei pidetä kirjaa. Rekisteröityminen on maksutonta kaikille kotikissoille. Rotukissoille rekisteröinti maksaa 34 euroa ja tuontikissoille 60 euroa. Kaikkien kissojen tiedot ovat samassa rekisterissä.

Suomen Kissaliiton tietojärjestelmän tuottaa ja it-tuesta huolehtii Finnish Net Solutions Oy. Tietojärjestelmiä ylläpidetään Kehätieto Oy:n palvelimilla, jotka sijaitsevat Suomessa. Tiedot ovat kahdennettuina ja ne varmuuskopioidaan säännöllisesti. Kaikki tietoliikenne kulkee SSL/TLS-salausprotokollan läpi. Tietojärjestelmiin kirjautumisessa on käytössä heikko tunnistautuminen sähköpostin ja salasanan avulla.

Suomen Kissaliiton järjestelmässä on olemassa avoin Rest-rajapinta. Nykyisin rajapinta on käytössä tietojenvaihdon osalta esimerkiksi eläinlääkäriasemilla olevan ProvetNet-tietojärjestelmän kanssa. Suomen Kissaliiton ulkopuoliset tahot ovat maksaneet puolet rajapintapalvelun käyttöönottoon liittyvistä kustannuksista. Tunnusten luominen tapahtuu automaattisesti.

Suomen Kissaliiton järjestelmässä kissasta vastuussa olevan toimijan yksilöinti tapahtuu sähköpostin avulla. Tunnistusmerkinnän suorittanut eläinlääkäri allekirjoittaa vapaamuotoisen todistuksen tai merkitsee tiedon kissan rekisteröinnistä suoraan Suomen Kissaliiton järjestelmään. Yhteystietojen ja kissan tunnistetietojen päivittäminen on kissasta vastuussa olevan toimijan tehtävänä. Toimijoiden yhteystiedot eivät ole julkisesti saatavilla eli ne saa vain suoralla yhteydenotolla Suomen Kissaliitosta. Rekisteröinneistä suuri osa tehdään paperisella lomakkeella, mutta sähköisiä rekisteröintejä tulee niin eläinlääkäriasemien kuin kissasta vastuussa olevan toimijan tekemänä. Rekisterinumeron saaneille rotukissoille on mahdollista tehdä omistajamuutos PIN-koodin avulla sähköisesti.

5.4. Tietojärjestelmien soveltuminen viranomaiskäyttöön

Jos yksityinen toimija ryhtyy hoitamaan avustavaa tehtävää, on rekisterinpitäjän (Elintarviketurvallisuusviraston) ja henkilötietojenkäsittelijän (yksityinen toimija) välinen sopimus tärkeä. Tavoitteena olisi sopimus, joka on selkeä molemmille osapuolille, niin ettei huomattavia eroja tulkinnassa voisi syntyä. Jos yksityinen toimija hoitaa avustavaa tehtävää, tulisi rekisterin perustamisvaiheessa huomioida myös mahdolliset tulevaisuuden muutokset. Sopimuksen avulla tulisi huolehtia mahdollisista muutoksista, jos esimerkiksi rekisteriä hoitava yksityinen toimija muuttuu (näin on

käynyt esimerkiksi Belgiassa). Suomessa nautarekisteri on päätetty siirtää kokonaan viranomaisten hallintaan valvonnan ja hallinnoinnin helpottamiseksi. Myös Ruotsissa yksityisen toimijan hallussa alun perin ollut virallinen koirarekisteri on päädytty siirtämään viranomaiselle. Viranomaiskäyttöön kerättyjen tietojen tulisikin säilyä käyttökelpoisessa muodossa ja siirtyä viranomaisille sujuvasti mahdollisen keskustietokannan siirtymisessä toimijalta toiselle.

Elintarviketurvallisuusvirasto vaatii järjestelmän käyttäjiltä vahvaa sähköistä tunnistamista. Vahvan sähköisen tunnistamisen avulla henkilöllisyys voidaan vahvistaa turvallisesti erilaisissa sähköisissä palveluissa. Tunnistamisessa käytettyjä tunnistusvälineitä ovat pankkien käyttämät verkkopankkitunnukset, Väestörekisterikeskuksen kansalaisvarmenne ja teleyritysten mobiilivarmenteet²⁷. Vahva tunnistautuminen vaaditaan siis myös yksityisen toimijan osalta.

Yksityinen toimijan pitäessä yllä viranomaisrekisteriä, olisi rekisteröitävät tiedot eriytettävä toimijan muista järjestelmätiedoista. Tietojen eriyttäminen olisi mahdollista esimerkiksi erottelemalla liittoihin kuuluvien ja rekisteröityjen eläinten tiedot jäsennumeron avulla automaattisesti tai rekisteröitymisen yhteydessä tapahtuvalla suostumuksella. Näin toimija saisi käyttöönsä erikseen tiedot, jotka koiran tai kissan omistaja haluaa luovuttaa heille. Esimerkiksi Suomen Kennelliiton nykyisten tietojärjestelmien osalta tällainen olisi mahdollista toteuttaa. Suomen Kissaliiton järjestelmässä kaikkien kissojen tiedot ovat samassa rekisterissä, jolloin tietojen eriyttäminen suoraan voisi olla haasteellista. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla myös mahdollisten viranomaistietojen siirtäminen rajapinnan kautta omaan tietokantaan. Jos valmiita yksityisten toimijoiden keräämiä tietoja koirista ja kissoista haluttaisiin hyödyntää, tuo tietosuoja-asetus haasteita jo valmiiksi kerättyjen tietojen siirtämiselle. Jos tietoja on kerätty alun perin muuhun kuin viranomaiskäyttöön, ei tietoja saisi lähtökohtaisesti siirtää suoraan viralliseen rekisteriin (kappale 7.2).

Jos yksityinen toimija ryhtyy pitämään yllä keskustietokantaa, on heidän mahdollistettava se, että Suomen viranomaisille saadaan oma käyttöliittymä tai laajat käyttäjäroolit tarvittavien tietojen selailuun ja etsimiseen (ellei tietoja toimiteta yksityiseltä käsin). Jotta yksityisen toimijan ylläpitämä keskustietokanta olisi parempi vaihtoehto kuin Elintarviketurvallisuusviraston ylläpitämä keskustietokanta, ei merkittäviä kehittämiskustannuksia saisi syntyä esimerkiksi viranomaiskäyttöliittymän rakentamisesta. Yksityisellä toimijalla voi olla myös jo valmis rajapinta eläinlääkäriasemien tietojärjestelmien kanssa, mikä voisi helpottaa virallisen rekisterin käyttöönotossa ja vähentää koulutukseen kuluja resursseja (riippuen rekisterin perustamisesta tehtävistä ratkaisuksista).

Jos Suomen Kennelliitolle tai Suomen Kissaliitolle tulisi vastuu virallisen rekisterin avustavasta tehtävästä, olisi tällä vaikutusta työmäärään. Suomen Kennelliiton tietojärjestelmien toimintaan ja työllistävään vaikutukseen ei vastuu virallisen koirarekisterin ylläpidosta vaikuttaisi, sillä jo nyt suuri osa Suomen koirista on heidän rekistereissään ja valmiudet rekisteröintimäärien kasvamiseen on olemassa. Kissojen rekisteröintimäärien kasvaminen lisäisi puolestaan Suomen Kissaliitossa tarvetta

---

²⁷ Viestintävirasto 2018: Vahva sähköinen tunnistaminen, sähköinen allekirjoitus ja varmenne.

henkilöstöresursseille, jossa rekisteröintejä hoidetaan jo nykyisin osittain vapaaehtoisvoimin.

Vaihtoehdossa, jossa yksityinen toimija pitää yllä viranomaisrekisteriä, on huomioitava myös turvakielto. Turvakielto on poikkeuksellinen turvaamistoimi, jolla rajoitetaan henkilön osoite-, asuinpaikka- ja kotikuntatiedon luovuttamista väestötietojärjestelmästä vain sellaisille viranomaisille, joilla on oikeus turvakiellon alaisten tietojen käsittelyyn. Turvakielto tallennetaan väestötietojärjestelmään, josta tieto välittyy puolestaan asiakasrekisteri ASTIn tarjoamien palvelujen kautta Elintarviketurvallisuusviraston järjestelmiin. Jos rekisteri ja sen ylläpito on yksityisellä toimijalla, tulisi selvittää miten he saavat väestötietojärjestelmästä tiedon turvakiellosta.

YHTEENVETO

- Suomessa on tällä hetkellä useampi toimija, jotka rekisteröivät tunnistusmerkittyjä koiria ja kissoja.
  - Jos yksityinen toimija ryhtyy hoitamaan avustavaa tehtävää, on rekisterinpitäjän (Elintarviketurvallisuusviraston) ja henkilötietojenkäsittelijän (yksityinen toimija) välinen sopimus tärkeä.
  - Mahdolliset viranomaistiedot tulisi eriyttää yksityisen toimijan omaan käyttöön tallennetuista tiedoista.
-

6. Kustannukset rekisterin perustamisesta

Laaja kehitysprosessi tuo mukanaan haasteen kustannusarviosta. Vuoden 2017 Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomuksessa pohdittiin usein ylittyviä tietojärjestelmäinvestointien alkuperäisiä kustannusarvioita²⁸. Valmisteluvaiheessa käsitys kehitettävästä kokonaisuudesta on vielä puutteellinen tai kehittämisen aikana kohdatut ongelmat voivat johtaa arvioitujen kehityskustannusten kasvuun.

Tämän selvityksen kustannusarviossa on huomioitu lähinnä vain tietojärjestelmän kehittämiseen liittyviä kustannuksia, mutta ei esimerkiksi valvontaan liittyviä resursseja. Kustannusarviot ovat suuntaa antavia ja vaikutuksia arvioidaan yleisellä tasolla, sillä vielä ei ole tiedossa, mitä kaikkea rekisteri pitäisi sisällään. Selvityksessä ei ole tehty varsinaista kustannus-hyötyanalyysiä tai laskettu taloudellista säästöä, joka rekisterin perustamisesta mahdollisesti tulisi. Säästöjen laskeminen olisi kuitenkin jatkoon kannalta tärkeää, jotta rekisterin perustamisesta aiheutuvaa hyötyä voitaisiin arvioida konkreettisesti. Toisaalta kaikille positiivisille vaikutuksille ei voida suoraan

---

²⁸ Valtiontalouden tarkastusvirasto 2017: Tuloksellisuuskertomus, Tietojärjestelmähankintojen kustannusten ja hyötyjen suunnittelu ja seuranta.

laskea taloudellista vaikutusta (esim. eläinten hyvinvoinnin lisääntyminen, mahdollisen taudinaiheuttajan torjunta tai sen leviämisen rajoittaminen).

6.1. Omakustanteinen rekisteri

Tunnistamisesta ja rekisteröinnistä säädettyä säästöjä haetaan julkiseen talouteen. Tavoitteena on, että rekisteri olisi omakustanteinen eli rekisteröintimaksuilla katettaisiin järjestelmästä muodostuvat kustannukset. Omakustannusarvo tarkoittaa, että julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (kts. kappale 7.7.). Useassa Euroopan unionin jäsenmaassa, kuten Tanskassa, Ruotsissa ja Belgiassa, on omakustanteinen rekisteri.

Eläinsuojelulain²⁹ mukaisesti kunnat huolehtivat irrallaan tavattujen koirien ja kissojen tilapäisen hoidon järjestämisestä. Kuntien on säilytettävä eläimiä vähintään 15 vuorokautta. Tämän jälkeen eläin voidaan myydä, luovuttaa uudelle omistajalle tai lopettaa. Löytöeläimistä aiheutuvat kustannukset sisältävät myös eläinlääkinnällisiä ja lopetuksesta seuraavia kuluja, jotka myös päätyvät kuntien maksettavaksi, jos omistajaa ei löydy. Löytöeläinten talteenottopalveluihin kului kunnilta Manner-Suomessa vuonna 2017 ilman veroja hieman yli 2,1 miljoonaa euroa²³. Talteenottopalveluihin kuuluvat koirien ja kissojen lisäksi myös muut löytöeläimet. Muiden eläinten määrä on kuitenkin pieni verrattuna koiriin ja kissoihin. Koirien palautuminen koteihinsa on huomattavasti nopeampaa kuin kissojen. Kustannukset kissoista jäävät usein myös lopulta omistajien sijaan kunnan vastuulle, kun omistajia ei löydetä³.

Tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin pakollisuus mahdollistaisi sen, että eläinten lakisääteistä säilytysaikaa löytöeläinlaitoloissa voitaisiin lyhentää, jolloin kuntien hoitokustannukset pienenisivät. Tunnistusmerkintä ja rekisteröinti siirtäisi siis esimerkiksi löytöeläimistä aiheutuvia kustannuksia julkisesta hallinnosta koirien ja kissojen omistajille. Uudessa eläinten hyvinvointilaissa eläinten säilytysaikaa onkin ehdotettu vähennettäväksi 10 vuorokauteen. Nykyisin eläimiä voidaan joutua etsimään myös useasta rekisteristä, joten yksi virallinen rekisteri voisi tältäkin osin helpottaa ja nopeuttaa eläinten omistajatietojen löytymistä. Tämän lisäksi pakollinen tunnustusmerkintä ja rekisteröinti voisivat säästää kustannuksia, kun erilaiset lieveilmiöt ja väärinkäytöt löytöeläintalojen osalta saataisiin kuriin tai ainakin vähenemään (lemmikistä eroon pääseminen tai hoitopaikan saaminen löytöeläintalon kustannuksella)³. Usein myös paikallisesti toimivat vapaaehtoiset hoitavat löytöeläimiä esimerkiksi lahjoitusten turvin. Rekisterin myötä myös lahjoitusten kaltaiset näkymättömien kustannusten kulut vähenisivät löytöeläinten löytäessä nopeammin koteihin.

6.2. Rekisterin perustamisen vaihtoehdot Suomessa

Virallisen koira- ja kissarekisterin perustamiseen on olemassa erilaisia vaihtoehtoja niin viranomaispuolella kuin yksityiselläkin puolella. Elintarviketurvallisuusvirastolla on

---

²⁹ Eläinsuojelulaki (247/1996).

tällä hetkellä käytössään viranomaisvaatimuksiin perustuvat eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri sekä eläintietojärjestelmä, joiden soveltuvuutta voi pohtia koira- ja kissarekisterin perustamisessa. Tämän lisäksi rekisterin perustaminen on mahdollista yksityisen toimijan ylläpitämien rekistereiden pohjalta.

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin rekisteröidytään, jos pidetään nauta-, sika-, lammas- tai vuohieläimiä, siipikarjaa, mehiläisiä, kimalaisia, turkiseläimiä, kameli- tai hevoseläimiä. Järjestelmä on tarkoitettu nimensä mukaisesti eläintenpitäjien ja pitopaikkojen rekisteröintiin. Rekisteri sisältää valmiiksi mahdollisuuden rekisteröidä koirien ja kissojen pitopaikat. Järjestelmässä ei ole kuitenkaan mahdollisuuksia eläinten yksilöinnin kannalta olennaisen tiedon keräämiseen, säilytykseen tai hakemiseen.

Eläintietojärjestelmä sisältää tällä hetkellä sikarekisterin sekä lammas- ja vuohirekisterin. Parhailaan samaan järjestelmään ollaan siirtämässä myös nautarekisteriä. Eläintietojärjestelmään ilmoitetaan tietoja eläinten yksilöllisen tunnistamisen mahdollistamiseksi. Eläintietojärjestelmässä on yksi yhteinen käyttöliittymä, jossa jokaiselle eläinlajille on omat osionsa. Järjestelmää ei pystytä suoraan soveltamaan esimerkiksi koirien ja kissojen rekisteröintiin, vaan niille tulisi luoda omat osiot. Koirien ja kissojen osalta rekisterissä ei tarvitsisi olla yhtä kattavasti tietoa kuin tuotantoeläimillä, jolloin rekistereistä voitaisiin rakentaa hieman kevyemmät.

Elintarviketurvallisuusviraston rekistereistä eläintietojärjestelmä voisi soveltua virallisen koira- ja kissarekisterin perustamiseen. Jos koira- ja kissarekisteri tehtäisiin osaksi eläintietojärjestelmää, ei viranomaisten käytössä olevien uusien järjestelmien määrä lisääntyisi. Tämä voisi helpottaa järjestelmän käyttöönottoa. Eläinrekisterin käyttöliittymään on liitetty lisäksi tunnistusmerkinnässä tarvittavien mikrosirujen EU-tunnusten tilausjärjestelmä. Se, että kaikki tarvittavat tiedot löytyvät samasta käyttöliittymästä, lisää käyttömukavuutta. Rekisterin perustamisessa on kuitenkin oleellista miettiä, tuleeko koira- ja kissarekisterin osalta tulevaisuudessa olemaan tarvetta viranomaisten ylläpitämälle tietokannalle. Jos koira- ja kissarekisterin avulla tehdään tiivistä valvontaa, olisi Elintarviketurvallisuusviraston ylläpitämä tietokanta hyvä tapa toteuttaa rekisterin perustaminen. Suurin osa eläintunnistusjärjestelmä² mukaisten rekistereiden keskustietokannoista on Elintarviketurvallisuusviraston hallinnoimia. Kyseisiä rekistereitä käytetään eläntautien ehkäisemisen lisäksi seuraamaan eläimistä peräisin olevien elintarvikkeiden kulkua tuotantoketjun alusta loppuun. Rekistereiden tietoja käytetään myös esimerkiksi tuottajien tukien maksamisessa. Tämän tyyppiseen valvontaan koira- ja kissarekisteriä ei esimerkiksi tarvita.

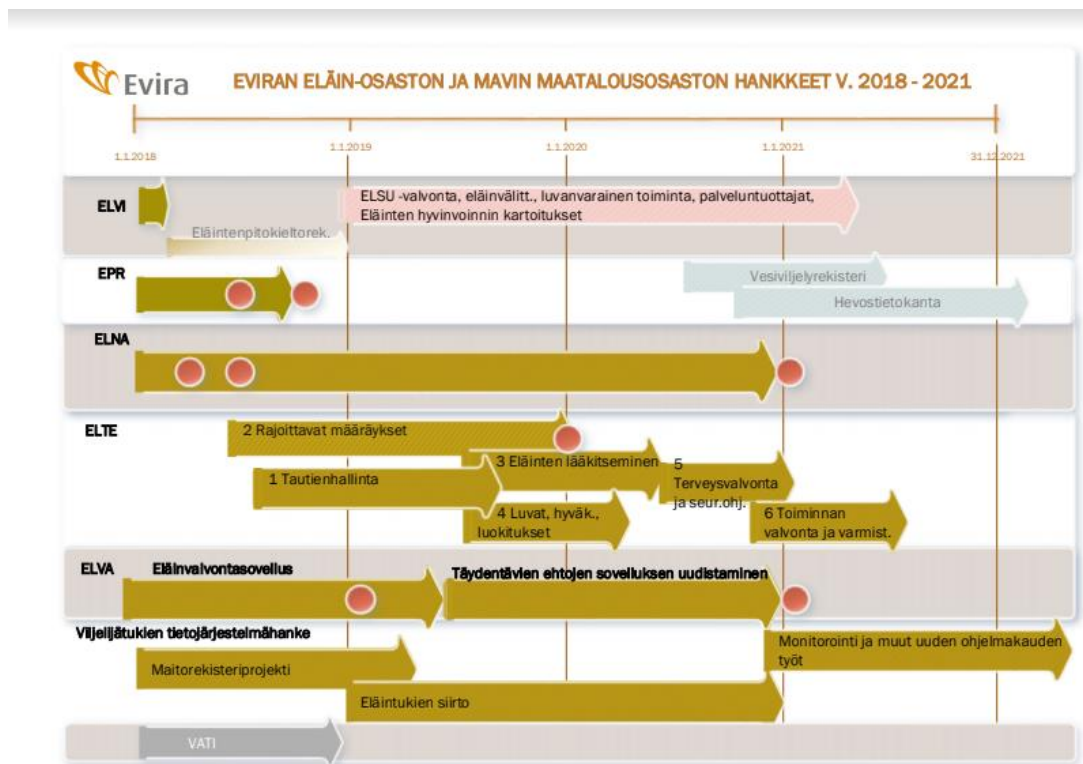
Yksityisen toimijan ylläpitämä rekisteri on yksi vaihtoehdoista. Suomessa on tällä hetkellä useampia yksityisiä toimijoita, jotka pitävät lemmikkieläinrekistereitä (kts. kappale 5). Elintarviketurvallisuusvirasto toimisi tällöin rekisterinpitäjänä, mutta määräämillään ehdoilla myöntäisi yksityiselle toimijalle tai järjestölle oikeuden avustaa rekisteritietojen päivittämisessä ja tiedon säilyttämisessä.

Jos rekisteri toimisi lähinnä eläinten omistajien yhteystietojen ja eläimien tunnistetietojen ylläpidon kanavana, voisi ratkaisuna olla yksityisen toimijan toteuttama tietokanta. Yksityisellä toimijalla voisi olla viranomaiseen verrattuna käytössä paremmat resurssit aikataulullisesti nopeampaan tietojärjestelmän

rakentamiseen ja testaamiseen käyttäjäystävälliseen muotoon. Tällöin esimerkiksi kokonaan uutta järjestelmää ei tarvitsisi välttämättä kehittää, jos jo olemassa olevia vaihtoehtoja voitaisiin hyödyntää viranomaiskäyttöön eriyttävässä rekisterissä. Näin ollen resursseja ei kuluisi uuden järjestelmän kehittämiseen alusta asti. Eriytettävän puolen kehittämiskustannukset eivät kuitenkaan saisi olla merkittäviä, mikäli toimiva malli rekisterille on jo olemassa. Yksityisellä toimijalla voi olla esimerkiksi jo valmiina tehokkaita viestintäkanavia, näkyvyyttä ja asiakaskuntaa verrattuna viranomaiseen, jos tarvetta on esimerkiksi tiedottamiseen. Jos yksityisten toimijoiden keräämiä tietoja koirista ja kissoista haluttaisiin siirtää viralliseen rekisteriin, tuo tietosuoja-asetus¹² mukanaan haasteen tiedonsiirrosta. Mahdollinen suostumukseen perustuva tietojen siirto tulee selvittää, jos tähän vaihtoehtoon päädytään.

6.3. Rekisterin perustamisesta ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset

Jos rekisteri perustetaan, kuluu Elintarviketurvallisuusvirastolla ja muilla valvontaviranomaisilla resursseja sen käyttöönottoon ja ylläpitoon riippumatta siitä, missä keskustietokanta sijaitsee. Elintarviketurvallisuusviraston Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osastolla, jolle eläinten tunnistamiseen ja merkintään liittyvät hankkeet kuuluvat, on käynnissä ja suunnitteilla useita laajoja tietojärjestelmähankkeita (kuva 1). Tällä hetkellä resursseja ei ole olemassa uusien hankkeiden käynnistämiseen tai kehittämiseen. Resursseja tarvitaan osaston lisäksi myös viraston tietohallinnosta. Käytettävissä olevat resurssit ovat vaikuttaneet osaltaan jo nykyisten hankkeiden pitkittymiseen ja hajauttamiseen. Resurssien puutteen vuoksi osa hankkeista on ollut myös tauolla.

Kuva 1. Kuva Elintarviketurvallisuusviraston Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osastolla meneillään olevista ja tulevista hankkeista kevään 2018 tilanteen mukaisesti³⁰. Järjestelmän perustaminen tapahtuisi Ruokaviraston ollessa toiminnassa, joten kehittämis- ja ylläpitotyötä tulisi katsoa Ruokaviraston näkökulmasta. Vuoden 2019 alussa virastojen yhdistyminen Ruokavirastoksi saattaa parantaa edellytyksiä yhteisten tietojärjestelmien käytölle. Virastojen yhdistämisellä ei kuitenkaan automaattisesti saavuteta merkittäviä taloudellisia hyötyjä tietohallinnossa vaan niiden saavuttaminen edellyttää myös toiminnallisia muutoksia³¹. Yhdistyminen vie resursseja kuitenkin myös muuhun muutostyöhön, joten uuden tietojärjestelmänsä työstäminen olisi haastavaa. Elintarviketurvallisuusviraston, eli tulevan Ruokaviraston, olemassa olevia henkilöresursseja vapautuu aikaisintaan vuonna 2021.

Taulukossa 3 on esitetty kustannusarvio eri toteutusvaihtoehtojen osalta³². Arviossa on otettu huomioon kustannukset pelkän koirarekisterin perustamisen osalta. Kustannusarvio kattaa perusrekisteritoiminnot ja työmääräarviot ovat alustavia kokoluokka-arvioita. Osana selvitystä on myös pohdittu vaihtoehtoja, joita ei ole huomioitu rekisterin perustamisen eri vaihtoehtojen kustannusarviossa. Näihin tietoihin lukeutuvat rekisterikyselyn toteuttaminen, sähköpostimuistutukset tai muu sähköinen muistutusjärjestelmä sekä kustannukset tarkastajan tekemästä valvontatyöstä. Tarkempia arvioita voidaan esittää, kun tarkemmat määrittelyt ovat käytettävissä.

Kissarekisterin jatkuvasta ylläpidosta aiheutuvat kustannukset olisivat kuitenkin oletettavasti samaa luokkaa kuin koirarekisterissä. Kissarekisteriin tallennettavat tiedot olisivat samoja koirarekisterissä olevien tietojen kanssa, joten kehittämisessä voitaisiin hyödyntää esimerkiksi rakennetun koirarekisterin kloonausta. Kehittämiskustannukset voisivat olla näin ajateltuna pienemmät kuin alusta asti rakennettavan koirarekisterin.

Vaihtoehdossa A keskustietokanta olisi yksityisellä toimijalla. Eläimen omistaja tekisi rekisteröinnin yksityisen toimijan järjestelmään, jossa viranomaistiedot ja yksityisen toimijan tiedot pidettäisiin luotettavasti erillään. Mahdollisuutena olisi perustaa yksi yhteinen koira- ja kissarekisteri tai erikseen koirarekisteri ja kissarekisteri. Elintarviketurvallisuusvirasto toimisi rekisterinpitäjänä, jonka kanssa toimija tekisi sopimuksen rekisterin päivittämisestä ja tiedon säilyttämisestä. Viranomaistietojen katselu ja hakeminen tapahtuisi yksityisen toimijan toteuttaman käyttöliittymän kautta. Käyttöönottoon ja jatkuvaan ylläpitoon liittyviä kustannuksia on tässä vaiheessa hankala arvioida yksityisen toimijan osalta, sillä tietoa rekisterin sisällöstä ei vielä ole. Muuten kustannusten osalta mahdollinen asiakaspalvelun tarve olisi noin 100 000 euron luokkaa. Viranomaisilta tämä vaihtoehto vaatisi kaikkiaan kehitystyön osalta 150 henkilötyöpäivää, ylläpitotyön osalta 45 henkilötyöpäivää sekä valvonnan ohjeistuksen, lomakkeiden, tiedotteiden, tunnusten myönnön ja toimitusten osalta 45 henkilötyöpäivää.

---

³⁰ Evira 2018f: Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osastolla meneillään olevat ja tulevat hankkeet kevään 2018 tilanteen mukaisesti.

³¹ Hanhilahti ym. 2016: Selvitys elintarviketurvallisuusviraston ja maaseutuviraston yhdistämisestä.

³² Evira 2018g: Kustannusarvio eri toteutusvaihtoehdoista koirarekisterin osalta.

Taulukko 3. Kustannusarvio eri toteutusvaihtoehdoista koirarekisterin osalta³².

VAIHTOEHDOT	Päivitys viralliseen tietokantaan	Yksityisen toimijan tiedot	Viranomais-tiedon tarkastelu	Muut toimivaltaiset viranomaiset ja tiedon tarvitsijat	Käyttöönotto-kustannukset	Jatkuvat kustannukset	Viranomaisen vaatima työpanos	Huomioitavia seikkoja
A) Tietojärjestelmä ja tietokanta on yksityisellä toimijalla	Yksityinen toimija	Tallennus omaan järjestelmään	Yksityisen toimijan toteuttaman käyttöliittymän kautta	Yksityisen toimijan toteuttaman käyttöliittymän kautta ja/tai rajapinta kolmannelle sektorille	Yksityisen toimijan viranomaiskäyttöliittymän kehittämiskustannukset?	- Yksityisen toimijan viranomaisrekisteristä muodostuvat vuosittaiset ylläpitokustannukset? - Mahdollinen asiakaspalvelu noin 100 000€	- Kehitystyössä 150 htp - Ylläpitotyö 45 htp - Valvonnan ohjeistus, lomakkeet, tiedotteet, tunnusten myöntö ja toimitus 45 htp	- Onko viranomaistieto eriytettävissä yksityisen toimijan omasta tiedosta -Yksityisen toimijan järjestelmän tietoturvaso - Eviran ja yksityisen toimijan välinen sopimus - Tietosuojaan liittyvät ohjeistukset ja koulutukset, joita Evira rekisterinpitäjänä on vastuullinen tekemään
B) Tietokanta on Evirassa, päivitys tapahtuu yksityisen toimijan järjestelmän kautta	Yksityisen toimijan käyttöliittymän kautta Eviraan	Tallennus omaan järjestelmään ja tietojen toimittaminen Eviraan	Eviran käyttöliittymän kautta	Eviran käyttöliittymän kautta ja/tai rajapinta kolmannelle sektorille	Eläintietojärjestelmän kehittäminen noin 700 000€	-Yksityisen toimijan järjestelmästä muodostuvat vuosittaiset ylläpitokustannukset - mahdollinen asiakaspalvelu noin 100 000€ -Eläintietojärjestelmän (yhden eläinlajin osalta) vuosittainen ylläpitokustannus noin 50 000€	- Kehitystyössä 400 htp - Ylläpitotyö 45 htp - Valvonnan ohjeistus, lomakkeet, tiedotteet, tunnukset, käytöntuki 75htp	- Yksityisen toimijan järjestelmän tietoturvaso - Yksityisellä toimijalla nyt olevien viranomaistietojen konversio Eviran tietokantaan (asetuksen jälkeen määritelty tieto) - Eviran ja yksityisen toimijan välinen sopimus - Tietosuojaan liittyvät ohjeistukset ja koulutukset, joita Evira rekisterinpitäjänä on vastuullinen tekemään - Vaatii koiranomistajilta erillisen luvan tietojen viranomaiskäyttöön
C) Tietojärjestelmä ja tietokanta on Evirassa	Eviran käyttöliittymän tai rajapinnan kautta	Tallennus omaan järjestelmään ja tietojen toimittaminen Eviraan rajapinnan kautta	Eviran käyttöliittymän kautta	Eviran käyttöliittymän kautta ja/tai rajapinta kolmannelle sektorille	Eläintietojärjestelmän kehittäminen noin 1.5 milj.€	- Eläintietojärjestelmän vuosittainen ylläpitokustannus noin 50 000€ - Mahdollinen asiakaspalvelu noin 100 000€	- Kehitystyössä 880 htp - Ylläpitotyö 45 htp - Valvonnan ohjeistus, lomakkeet, tiedotteet, tunnukset, käytöntuki 95htp	- Virallisen käyttöliittymän tietoturva todennettu - Yksityisellä toimijalla nyt olevien viranomaistietojen konversio Eviran tietokantaan (asetuksen jälkeen määritelty tieto) - Vaatii koiranomistajilta erillisen luvan tietojen viranomaiskäyttöön - Työmäärissä ei ole huomioitu mahdollista lomaketallennusta

Vaihtoehdossa B keskustietokanta sijaitsisi Elintarviketurvallisuusvirastossa, mutta tietojen päivitys tapahtuisi yksityisen toimijan tai yksityisten toimijoiden tietokannoista keskustietokantaan säädetyssä määräajassa. Elintarviketurvallisuusvirasto toimisi rekisterinpitäjänä, jonka kanssa yksityinen toimija tekisi sopimuksen tietojen päivittämisestä keskustietokantaan. Eläimen omistaja tekisi rekisteröinnin yksityisen toimijan järjestelmään. Merkitystä ei olisi sillä, kenen yksityisen toimijan rekisteriin koiran- ja kissanomistajat tiedot rekisteröisivät. Yksityisten toimijoiden tulisi täyttää kuitenkin esimerkiksi lainsäädännössä tai sopimuksessa määrätyt ehdot tietojen siirron mahdollistamiseksi. Esimerkiksi Alankomaissa²¹ ja Iso-Britanniassa³³ toimii useampi tietojenkäsittelijä. Tietojärjestelmien ylläpitäjille on asetettu vaatimukset lainsäädännössä³⁴.

Viranomaistietoja pääsisi katsomaan Elintarviketurvallisuusviraston toteuttaman käyttöliittymän kautta. Elintarviketurvallisuusviraston osalta eläintietojärjestelmän kehittämisestä syntyvät kehittämiskustannukset olisivat 700 000 euron luokkaa. Jatkuvia kustannuksia syntyisi mahdollisesta asiakaspalvelutarpeesta noin 100 000 euroa ja eläintietojärjestelmän ylläpitokustannuksista 50 000 euroa. Lisäksi jatkuvia kustannuksia tulisi yksityisen toimijan järjestelmästä muodostuvista ylläpitokustannuksista. Viranomaisilta tämä vaihtoehto vaatisi kaikkiaan kehitystyön osalta 400 henkilötyöpäivää, ylläpitotyön osalta 45 henkilötyöpäivää sekä valvonnan ohjeistuksen, lomakkeiden, tiedotteiden, tunnusten myönnön ja toimitusten osalta 75 henkilötyöpäivää.

Vaihtoehdossa C keskustietokanta sijaitsisi Elintarviketurvallisuusvirastossa. Keskustietokannan ollessa Elintarviketurvallisuusvirastossa eläimen omistaja voisi olla velvoitettu rekisteröimään eläimen suoraan Elintarviketurvallisuusviraston eläintietojärjestelmään. Elintarviketurvallisuusvirasto toimisi rekisterinpitäjänä. Tietojen päivitys ja viranomaistietojen katsominen tapahtuisi Elintarviketurvallisuusviraston tuottaman käyttöliittymään tai rajapinnan kautta. Eläintietojärjestelmän kehittämiskustannukset olisivat noin 1,5 miljoonaa euroa. Jatkuvia kustannuksia syntyisi mahdollisesta asiakaspalvelutarpeesta noin 100 000 euroa ja eläintietojärjestelmän ylläpitokustannuksista 50 000 euroa. Viranomaisilta tämä vaihtoehto vaatisi kaikkiaan kehitystyön osalta 880 henkilötyöpäivää, ylläpitotyön osalta 45 henkilötyöpäivää sekä valvonnan ohjeistuksen, lomakkeiden, tiedotteiden, tunnusten myönnön ja toimitusten osalta 95 henkilötyöpäivää.

6.4. Koiran ja kissan omistajille aiheutuvat kustannukset

Omakustanteinen rekisteri siirtäisi kustannuksia koirien ja kissojen omistajille. Kustannukset muodostuisivat rekisteröinnistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista. Maksut olisivat kuitenkin kertaluonteisia.

Rekisteröintimaksut määräytyvät osittain rekisterin perustamiseen valittavan toteutustavan mukaan (kappale 6.3.). Jos tietosuoja-asetus sallii jo aiemmin rekisteröityjen eläinten tietojen käyttämisen, tulisi rekisteröintimaksuja vain uusien

---

³³ UK Government Digital Service 2018: Get your dog microchipped. – Government Digital Service.

³⁴ The Microchipping of Dogs Regulations 2015: Statutory Instruments. 2015 No. 108.

vuosittain rekisteröitävien eläinten osalta (vaihtoehdot A ja B). Jos tietosuoja-asetus ei salli aiemmin rekisteröityjen eläinten tietojen siirtämistä viralliseen rekisteriin tai rekisterin keskustietokanta sekä tietojärjestelmä ovat Elintarviketurvallisuusvirastossa (vaihtoehto C), tulisi kaikki koirat ja kissat rekisteröidä uudelleen. Tietojen muokkaaminen ja omistajatietojen vaihtaminen voisi olla ilmaista rekisterin ajantasaisuuden varmistamiseksi, joten kustannuksia ei syntyisi myöhemmin uudelleen.

Nykyisten lemmikkieläinrekistereiden rekisteröintimaksut vaihtelevat ilmaisista 70 euroon. Yksityiset rekisterit voivat sisältää kattavammin tietoa kuin mitä viranomaisrekisteri sisältäisi. Korkeampaan rekisteröinnin hintaan kuuluukin usein tunnistustietojen lisäksi muita palveluita tai etuja. Maksullinen rekisteröinti voi vaikuttaa rekisteröintiaktiivisuuteen ja näin ollen rekisterin kattavuuteen. Kohtuullinen hinta voisi edistää osaltaan rekisteröintien määrää. Virallisen rekisteröintimaksun tulisikin määräytyä todellisten kustannusten mukaisesti ja olla näin ollen kustannusvastaava, tai mennä alle omakustannusarvon, jos valtion maksuperustelain vaatimukset täyttyvät ja asetuksella niin säädetään.

Rekisteröinnin lisäksi tunnistusmerkinnän hankkiminen tuo mukanaan kustannuksia. Tunnistusmerkinnän hinta vaihtelee sen mukaan, tekeekö merkinnän eläinlääkäri vai tunnistusmerkitsijä. Aiemman selvityksen³ mukaisesti tunnistusmerkinnän hinta on alhaisimmillaan 20-30 euron luokkaa. Kaikki eläinlääkärit eivät tee nykyisin tunnistusmerkinnän yhteydessä tunnistusmerkintätodistusta tai merkintää suoraan yksityisten toimijoiden järjestelmiin, sillä virallista rekisteriä ja yhteistä käytäntöä ei ole. Jos virallinen rekisteri tulee käyttöön ja rekisteröinnin mahdollisen vahvistuksen tekee eläinlääkäri, voi tämä vaikuttaa myös toimenpiteen hintaan. Jos lemmikkieläin puolestaan katoaa ja päätyy löytöeläintaloon, on kuitenkin jo ensimmäisen vuorokauden osalta kustannukset omistajalle 10 eurosta 40 euroon³. Verrattuna löytöeläintalojen talteenottopalveluiden maksuihin eläimen omistajalle aiheutuvat kustannukset jäisivät alhaisemmiksi, jos eläimen palautuminen kotiin nopeutuu.

YHTEENVETO

- Rekisteröintimaksuilla katettaisiin järjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä muodostuvat kustannukset.
  - Viranomaispuolella koira- ja kissarekisteri voitaisiin tehdä osaksi eläintietojärjestelmää.
  - Yksityisen toimijan ylläpitämä rekisteri on yksi vaihtoehdoista. Suomessa on tällä hetkellä useampia yksityisiä toimijoita, jotka pitävät lemmikkieläinrekistereitä.
  - Jos rekisteri perustetaan, kuuluu Elintarviketurvallisuusvirastolla ja muilla valvontaviranomaisilla resursseja sen kehittämiseen ja ylläpitoon riippumatta siitä, missä keskustietokanta sijaitsee.
-

7. Viranomaiskäyttöön tarkoitettun rekisterin perustamisessa huomioitava keskeisin lainsäädäntö

Jos rekisterin perustamisessa yksityiselle toimijalle annetaan avustava tehtävä, tulee virallisen rekisterin kehitystyön ja ylläpidon aikana ottaa huomioon useita lakeja ja asetuksia. Näistä keskeisimpiä käsitellään osana selvitystä. Julkisesta tehtävästä on säädettävä lailla (perustuslaki³⁵, 124 §), mutta merkittävää julkisen vallan käyttöä ei kuitenkaan voida säätää yksityisen tahon tehtäväksi. Yksityisten toimijoiden kilpailuttamisesta säädetään laissa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista³⁶.

Yksityisten toimijoiden tulee noudattaa omassa toiminnassaan tietosuojasetusta¹². Tämän lisäksi yksityiset toimijat noudattaisivat julkista tehtävää hoitaessaan soveltuvin osin hallintolakia²², kielilakia³⁷, julkisuuslakia³⁸ ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia³⁹. Rikoslain⁴⁰ mukaisesti kyseisessä säännöksessä mainittuja tehtäviä hoitavat olisivat lisäksi rikosoikeudellisen virkavastuun piirissä. Tämän lisäksi yksityiset toimijat eivät saisi käyttää haltuunsa saamiaan viranomaistietoja (pl. julkiset tiedot) yksityisiin käsittelytarkoituksiin omassa toiminnassaan (esim. markkinointitarkoituksiin).

7.1. Hankintalainsäädäntö

Mikäli valtion viranomainen ostaisi rekisterinpitoon liittyviä tehtäviä yksityiseltä toimijalta, olisi otettava huomioon mahdolliset hankintalainsäädännön vaatimukset. Julkisista hankinnoista säädetään laissa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, jäljempänä hankintalaki. Hankintalakia sovelletaan laissa tarkoitettujen hankintayksiköiden suorittamiin hankintoihin ja käyttöoikeussopimuksiin. Hankintayksikköihin kuuluvat esimerkiksi keskushallintoviranomaiset.

Hankintalakia sovelletaan sellaisiin järjestelyihin, jotka täyttävät laissa tarkoitettun julkisen hankintasopimuksen tai käyttöoikeussopimuksen määritelmän. Hankintalain mukaan hankintasopimuksella tarkoitetaan kirjallista sopimusta, joka on tehty yhden tai usean hankintayksikön ja yhden tai usean toimittajan välillä ja jonka tarkoituksena on rakennusurakan toteuttaminen, tavaran hankinta tai palvelun suorittaminen taloudellista vastiketta vastaan. Hankintalain mukaan palveluja koskevalla käyttöoikeussopimuksella tarkoitetaan taloudellista vastiketta vastaan tehtyä kirjallista sopimusta, jolla yksi tai usea hankintayksikkö siirtää muiden kuin käyttöoikeusurakkaa koskevien palvelujen tarjoamisen ja hallinnoimisen sekä siihen liittyvän toiminnallisen

---

³⁵ Suomen perustuslaki (731/1999).

³⁶ Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016).

³⁷ Kielilaki (423/2003).

³⁸ Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999).

³⁹ Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003).

⁴⁰ Laki rikoslain muuttamisesta (604/2002).

riskin yhdelle tai usealle toimittajalle ja jossa siirtämisen vastikkeena on joko yksinomaan palvelujen käyttöoikeus tai tällainen oikeus ja maksu yhdessä.

Hankintalakia sovelletaan, kun hankintayksikön tekemän hankinnan ennakoitu arvo ylittää lain määrittämän kynnyсарvon. Hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena käytetään suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa, siten kuin hankintalaissa tarkemmin säädetään. Käyttöoikeussopimuksen ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena käytetään hankintayksikön arvioimaa sopimuksensaajan sopimuksen voimassaoloaikana tuottamaa liikevaihtoa ilman arvonlisäveroa, siten kuin hankintalaissa tarkemmin säädetään.

Hankintalakia ei sovelleta hankintasopimukseen tai käyttöoikeussopimukseen, joiden ennakoitu arvo alittaa kansalliset kynnyсарvot. Lain mukaan kansallinen kynnyсарvo on 60 000 euroa tavara- ja palveluhankinnoissa. Käyttöoikeussopimuksissa kansallinen kynnyсарvo on 500 000 euroa. EU-kynnyсарvo on 134 000 euroa valtion keskushallintoviranomaisten tavara- ja palveluhankinnoissa.

Hankintalain mukaan ennen hankintamenettelyn aloittamista hankintayksikkö voi tehdä markkinakartoituksen hankinnan valmistelua varten ja antaa tietoa toimittajille tulevaa hankintaa koskevista suunnitelmistaan ja vaatimuksistaan. Markkinakartoituksessa hankintayksikkö voi käyttää riippumattomia asiantuntijoita, muita viranomaisia tai toimittajia. Näiden tahojen neuvoja voidaan käyttää apuna hankintamenettelyn suunnittelussa ja toteuttamisessa. Markkinakartoituksen käyttäminen ei kuitenkaan saa johtaa kilpailun vääristymiseen eikä syrjimättömyyden ja avoimuuden periaatteiden vastaiseen menettelyyn.

Julkiset hankinnat tulee tehdä hankintalainsäädännössä säädettyjä menettelytapoja noudattaen. Julkisen hankinnan kilpailuttamiseksi hankintayksikkö valitsee hankinnan luonteeseen soveltuvan hankintalainsäädännön mukaisen menettelytavan. Hankinnan ennakoitu arvo, eli ylittääkö se EU-kynnyсарvon tai kansallisen kynnyсарvon tai jääkö hankinta kynnyсарvojen alle, vaikuttaa valitun menettelytavan kulkuun.

Hankintalainsäädännön ja sen mukaisten menettelyjen soveltaminen riippuu siitä, miten rekisterin perustaminen toteutettaisiin.

7.2. Tietosuoja-asetus

Tietosuoja-asetuksen periaatteita sovelletaan kaikkiin tietoihin, jotka koskevat tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa henkilöä. Eläintunnistusjärjestelmälain² mukaisesti Elintarviketurvallisuusvirasto toimisi rekisterinpitäjänä ja yksityinen toimija henkilötietojen käsittelijänä.

Henkilötietojen käsittelijän tulee noudattaa tietosuoja-asetuksen mukaisia vaatimuksia ja huolehtia rekisteröityjen oikeuksien toteutumisesta. Henkilötietojen käsittelijän suorittamaa käsittelyä säänneltäisiin sopimuksella, joka sitoo henkilötietojen käsittelijän rekisterinpitäjään. Sopimuksessa vahvistetaan käsittelyn kohde ja kesto, käsittelyn luonne ja tarkoitukset, henkilötietojen tyyppi ja rekisteröityjen ryhmät, ja siinä olisi otettava huomioon henkilötietojen käsittelijän erityistehtävät ja vastualueet suorittettavan käsittelyn yhteydessä sekä rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin liittyvä riski. Jotta voidaan varmistaa, että henkilötietojen käsittelijä noudattaa tämän asetuksen

vaatimuksia rekisterinpitäjän puolesta suorittamassaan käsittelyssä, rekisterinpitäjän olisi antaessaan käsittelytoiminnat henkilötietojen käsittelijän tehtäväksi käytettävä ainoastaan sellaisia henkilötietojen käsittelijöitä, joilla on antaa riittävät takeet erityisesti asiantuntemuksesta, luotettavuudesta ja resursseista, jotta ne voivat panna täytäntöön tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, käsittelyn turvallisuus mukaan lukien.

Rekisteröitäville henkilöille on oltava läpinäkyvää, miten ja missä määrin esimerkiksi heitä koskevia henkilötietoja kerätään, käsitellään ja käytetään. Rekisteröidyllä on lisäksi oltava oikeus saada pääsy henkilötietoihin, joita hänestä on kerätty. Elintarviketurvallisuusviraston toimiessa rekisterinpitäjänä olisi sen asetettava määräajat henkilötietojen poistoa tai niiden säilyttämisen tarpeellisuuden määräaikaistarkastelua varten, jotta voidaan varmistaa, ettei henkilötietoja säilytetä pidempään kuin on tarpeen.

Henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla (käyttötarkoitussidonnaisuus). Jos yksityisellä toimijalla on jo valmiiksi kattavasti tietoa koirista tai kissoista, ei kerättyjä tietoja saisi tietosuoja-asetuksen mukaan käyttää lähtökohtaisesti suoraan virallisessa koira- ja kissarekisterissä, koska ne on kerätty alun perin muuhun kuin viranomaiskäyttöön. Tällöin suostumus tietojen viranomaiskäyttöön tarvitaan eläimen omistajalta. Jos suostumusta ei saada, tulee eläimen omistajan ilmoittaa tarvittavat tiedot itse viralliseen rekisteriin. Tietosuoja-asetus voi antaa myös muita keinoja tietojen siirtämiseen (6 artikla), mutta asiaa tulee pohtia enemmän, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ostaa palvelun yksityiseltä toimijalta.

Tietosuoja-asetuksen ohella tulee soveltaa valtioneuvoston asetusta tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa⁴¹. Asetuksessa säädetään yleisistä tietoturvallisuusvaatimuksista. Tämä pitää sisällään esimerkiksi toimintaan liittyvien tietoturvallisuusriskien kartoituksen.

7.3. Hallintolaki

Hallintolain tarkoituksena on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa. Kyseistä lakia sovelletaan valtion viranomaisissa ja yksityisten toimijoiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä. Hallintolain mukaisesti henkilöitä tulee kohdella tasapuolisesti ja toimien on oltava aina puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Asiointi ja asian käsittely on pyrittävä järjestämään siten, että henkilö saa asianmukaisesti palveluita ja toimivallan rajoissa asiakkaille on esimerkiksi annettava tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin maksuttomasti.

Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Tämän vuoksi yksityinen toimija, eli henkilötietojen käsittelijä, vastaisi esimerkiksi tietojen ylläpidosta, mutta varsinaisesti rekisterin tietojen käyttämisestä

---

⁴¹ Valtioneuvoston asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010).

valvonnan kannalta vastaisi viranomaisen. Hallintopäätöksiä ja niihin liittyviä toimenpiteitä hoitaisivat siten edelleen viranomaiset.

7.4. Julkisuuslaki

Julkisuuslaissa säädetään oikeudesta saada tieto viranomaisten julkisista asiakirjoista sekä viranomaisissa toimivan vaitiolovelvollisuudesta, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista rajoituksista.

Jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. Viranomaisten asiakirjat tai viranomaiselle asian käsittelyä varten toimitetut asiakirjat ovat julkisia, jollei toisin säädetä (esim. tietosuoja-asetuksessa). Jokaisella on myös oikeus saada tieto hänestä itsestään viranomaisen asiakirjaan sisältyvistä tiedoista, jollei toisin säädetä. Lisäksi asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen asianmukaisesta saatavuudesta, käytettävyydestä ja suojaamisesta sekä eheydestä ja muusta tietojen laatuun vaikuttavista tekijöistä tulee huolehtia. Toiminnan avoimuutta on myös edistettävä ja tarvittaessa palveluista on laadittava esimerkiksi oppaita, tilastoja ja muita julkaisuja sekä tietoaineistoja.

Viranomaisen on ennakolta varmistuttava siitä, että tietojen salassapidosta ja suojaamisesta huolehditaan asianmukaisesti. Viranomaisen palveluksessa oleva ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa eikä muutenkaan viranomaisessa toimiessaan tietoonsa saamaa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta tai tehtävän hoitaminen viranomaisen lukuun on päätynyt. Salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tai sen sisällöstä saa antaa tiedon vain, jos niin erikseen säädetään. Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja voivat olla esimerkiksi poliisille tehty ilmoitukset rikoksesta tai asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilöstä, joka on pyytänyt tietojen salassapitoa.

7.5. Kielilaki

Kielilain tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetty oikeus käyttää esimerkiksi viranomaisten kanssa asioidessaan joko suomea tai ruotsia. Jos julkinen hallintotehtävä on lailla tai lain nojalla säädetty yksityiselle, sitä koskee myös se, mitä kielilaissa säädetään viranomaisesta. Jos tehtävän vastaanottaja määräytyy viranomaisen päätöksen tai muun toimenpiteen taikka viranomaisen ja vastaanottajan välisen sopimuksen perusteella, viranomaisen on varmistettava, että tehtävää hoidettaessa annetaan tämän lain mukaista kielellistä palvelua.

Kielilaki jakaa viranomaiset yksi- ja kaksikielisiin niiden toimialueen kuntien mukaisesti. Koska perustettavana oleva koira- ja kissarekisteri on valtion viranomaisen hallinnoima, on lainsäädännön mukaisesti jokaisella oikeus käyttää suomea tai ruotsia palvelukielenään ja asiansa käsittelykielenä. Kielilain lisäksi hallintolaissa säädetään myös siitä, että viranomaisen on huolehdittava, että muiden pohjoismaiden kansalaiset saavat käsiteltävissä asioissa tarvittavan tulkitsemis- ja käännösavun (hallintolaki 26 §).

7.6. Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain tarkoituksena on lisätä asiointin sujuvuutta ja joutuisuutta samoin kuin tietoturvallisuutta edistämällä sähköisten tiedonsiirtomenetelmien käyttöä. Laissa säädetään viranomaisten ja viranomaisten asiakkaiden oikeuksista, velvollisuuksista ja vastuista sähköisessä asiointissa.

Viranomaisen, jolla on tarvittavat tekniset, taloudelliset ja muut valmiudet, on tarjottava mahdollisuus lähettää ilmoittamaansa sähköiseen osoitteeseen tai määriteltyyn laitteeseen viesti asian vireille saattamiseksi tai käsittelemiseksi. Tällöin on lisäksi tarjottava mahdollisuus lähettää sähköisesti viranomaiselle sille toimitettavaksi säädettyjä tai määrättyjä ilmoituksia, sen pyytämiä selvityksiä tai muita vastaavia asiakirjoja taikka muita viestejä. Lisäksi on varmistettava riittävä tietoturvallisuus asiointissa ja viranomaisten keskinäisessä tietojenvaihdossa.

Viranomaisen on viipymättä ilmoitettava sähköisen asiakirjan vastaanottamisesta lähettäjälle. Ilmoitus voidaan toimittaa tietojärjestelmän välityksellä automaattisena kuittauksena tai muutoin. Saapuneet sähköiset asiakirjat on kirjattava tai niiden saapuminen on muulla luotettavalla tavalla rekisteröitävä. Kirjaus- tai muista vastaavista merkinnöistä on käytävä ilmi asiakirjan saapumisajankohta sekä merkinnät asiakirjan eheyden ja alkuperäisyyden toteamisesta. Sähköinen asiakirja on arkistoitava siten, että sen alkuperäisyys ja säilyminen sisällöltään muuttumattomana voidaan myöhemmin osoittaa (kuten tietojärjestelmään jäävä merkintä tietojen muokkauksesta).

7.7. Muu lainsäädäntö

Muu tärkeä lainsäädäntö, joka tulee huomioida, on rekisteröintimaksuja koskeva maksuperustelaki⁴². Maksuperustelain nojalla Elintarviketurvallisuusviraston suoritteiden maksullisuudesta sekä julkisoikeudellisten suoritteiden maksuista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa⁴³ ja asetuksen muutoksessa⁴⁴. Maksuperustelakia sovelletaan rekisteröintimaksujen hintoihin, piti rekisteriä yllä Elintarviketurvallisuusvirasto tai yksityinen toimija.

Julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Käytännössä rekisterin valmisteluvaiheessa tulee laskea perusteltu ja kulut kattava hinta rekisteröintimaksulle. Jos palvelu ostetaan yksityiseltä toimijalta, rekisteröintimaksun hinnasta tehdään Elintarviketurvallisuusviraston ja yksityisen toimijan kanssa sopimus, jonka jälkeen hinta kirjataan maksuasetukseen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että yksityinen toimija saisi välttämättä periä maksuja suoraan. Maksuasetuksessa on myös mahdollisuus säätää maksuista, joiden suuruudet

---

⁴² Valtion maksuperustelaki (150/1992).

⁴³ Maa- ja metsätalousministeriön asetus Elintarviketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista (1425/2016).

⁴⁴ Maa- ja metsätalousministeriön asetus Elintarviketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta (1046/2017).

poikkeavat omakustannusarvosta. Rekisteröintimaksuja, jotka poikkeavat omakustannusarvosta, on käytetty esimerkiksi lammas- ja vuohieläimillä.

Tarvittaessa maksun suuruutta voidaan tarkastella uudelleen. Yhtenä haasteena yksityisen toimijan osalta rekisteröintimaksun määrittämisessä on kuitenkin se, kuinka viralliseen rekisteriin kerätystä tiedosta ja sen ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset saadaan eroteltua muusta yksityisen toimijan tuottamasta palvelusta ja ylläpitotyöstä. Rekisteröintimaksujen suuruutta voisi selvittää osaltaan myös hankintalainsäädännössä mainitulla markkinakartoituksella.

YHTEENVETO

- Yksityiset toimijat noudattaisivat tehtävää hoitaessaan soveltuvin osin mm. tietosuoja-asetusta (679/2016), hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), julkisuuslakia (621/1999) ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003). Rikoslain (604/2002) mukaisesti kyseisessä säännöksessä mainittuja tehtäviä hoitavat olisivat lisäksi rikosoikeudellisen virkavastuun piirissä.
- Hankintalainsäädännön ja sen mukaisten menettelyjen soveltaminen riippuu siitä, miten rekisterin perustaminen toteutettaisiin.
- Yksityiset toimijat eivät saisi käyttää haltuunsa saamiaan viranomaistietoja omassa toiminnassaan. Jos yksityisellä toimijalla on jo valmiiksi kattavasti tietoa koirista tai kissoista, ei kerättyjä tietoja saisi tietosuoja-asetuksen mukaan käyttää lähtökohtaisesti myöskään suoraan virallisessa koira- ja kissarekisterissä, koska ne on kerätty alun perin muuhun kuin viranomaiskäyttöön.

---

8. Johtopäätökset

Koira- ja kissarekisterin perustamisen tavoitteena olisi helpottaa ja nopeuttaa viranomaisten työtä sekä vähentää julkiselle taloudelle aiheutuvia kustannuksia. Viranomaispuolella ei ole tällä hetkellä resursseja valvoa erikseen koirien ja kissojen tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä. Tunnistusmerkintään ja rekisteröintiin liittyvän valvonnan voisikin liittää jo olemassa olevan lemmikkieläinten valvonnan yhteyteen.

Virallisen rekisterin perustaminen ja toteutustapa tulisi ratkaista sen perusteella, mitä tehtäviä tai tavoitteita halutaan korostaa ja huomioida. Rekisteriin tulisi kerätä tietoja eläintunnistusjärjestelmälain ja tietosuoja-asetuksen mukaisen ”minimiperiaatteen” mukaisesti eli vain ensisijaisesti olennaiset tiedot ilmoitettaisiin rekisteriin. Mitä enemmän tietoja rekisteriin kirjataan, sitä kalliimpi rekisteristä tulisi ja sitä haastavampaa sen ajan tasalla pitäminen olisi. Rekisterin perustamiseen vaikuttavat myös tietosuoja-asetus ja tietojärjestelmän käyttöönoton kustannuksiin liittyvät seikat.

Rekisterin perustamisen osalta yksi yhteinen rekisteri tai yksi käyttöliittymä kahdelle erilliselle koira- ja kissarekisterille voisi olla käyttäjämukavuudeltaan paras vaihtoehto. Jos tietosuoja-asetus sallii jo valmiiksi rekisteröityjen koirien ja kissojen tietojen

siirtämisen viranomaisrekisteriin ja yksityisellä toimijalla on käytössään hyvin toimiva järjestelmä sekä mahdollisuus viranomaistietojen eriyttämiseen, voisi yksityisellä toimijalla oleva keskustietokanta ja tietojärjestelmä olla toimiva vaihtoehto (kappale 6.3., vaihtoehto A). Tällöin uutta rekisteriä ei tarvitsisi kehittää alusta asti ja käyttöön voitaisiin saada jo toimiva järjestelmä. Jos tietosuojasetus tuo haasteita jo rekisteröityjen koirien ja kissojen tietojen siirtämisen osalta viranomaisrekisteriin ja yksityisen toimijan toteuttamasta järjestelmästä tulisi merkittäviä kehittämiskustannuksia, voisi tietojärjestelmän ja keskustietokannan sijaitseminen Elintarviketurvallisuusvirastossa olla vaihtoehdoista toimivin (kappale 6.3., vaihtoehto C). Rekisteri tulisi tällöin osaksi eläintietojärjestelmää, jolloin viranomaisten käytössä olevien järjestelmien määrä ei lisääntyisi. Samalla järjestelmän hallinnointi olisi kokonaisuudessaan Elintarviketurvallisuusvirastolla, mikä poistaisi esimerkiksi tarpeen henkilötietojenkäsittelijöiden valvonnalle.

Mahdollisiin lain ja asetusten uudistuksiin kuluisi aikaa vähintään 1,5 - 2 vuotta, joten rekisterin käyttöönotto tapahtuisi aikaisintaan vuonna 2022. Käyttöönotto ei voisi tapahtua heti lakiuudistuksen tultua voimaan, koska tietojärjestelmän kehittämiseen ja toimivuuden testaamiseen tulee käyttää aikaa. Toimivuuden testaaminen ja tietojärjestelmän toimivuus on tärkeää, jotta järjestelmän käyttöönotto koetaan sujuvaksi ja kokonaisuutena positiiviseksi.

9. Haastattelut, lähteet ja lainsäädäntö

9.1. Haastatellut henkilöt ja tietopyynnöt

Henttu Kirsi, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Jääliinoja Sari, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Kauppi Piia, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Lappalainen Kristiina, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Sundström Mia, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Valle Virva, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Varjus Sanna, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Vilen Pia, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Juselius Tiina, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Aaltonen Taina, maa- ja metsätalousministeriö
Pullola Tiina, maa- ja metsätalousministeriö
Rämänen Timo, maa- ja metsätalousministeriö
Ränkimies Jukka, maa- ja metsätalousministeriö
Tomperi Pirjo, maa- ja metsätalousministeriö
Welling Anssi, maa- ja metsätalousministeriö

Keppola Erika, Suomen Kennelliitto
Lehkonen Harri, Suomen Kennelliitto
Mähönen Markku, Suomen Kennelliitto
Tenhunen Juha, Suomen Kennelliitto / Prettybit Projects Oy

Hämäläinen Satu, Suomen Kissaliitto
Kinnunen Katja, Suomen Kissaliitto
Martikainen Arja, Suomen Kissaliitto
Räsänen Tiina, Suomen Kissaliitto/ Finnish Net Solutions Oy

9.2. Lähteet ja lainsäädäntö viittausjärjestyksessä

¹ Lausuntotiivistelmä 2018: HE laiksi eläinten hyvinvoinnista 15.8.2018, p. 9. URL-linkki <https://mmm.fi/documents/1410837/1858027/Lausuntotiivistelmä+eläinten+hyvinvointi/9ffb4230-c648-4901-bfc4-36afce9289b8/Lausuntotiivistelmä+eläinten+hyvinvointi.pdf>

² Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010).

³ Jääskeläinen 2015: Selvitys koirien ja kissojen pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä. ISBN: 978-951-51-0964-4. Eläinten hyvinvointikeskus 2015. URL-linkki https://mmm.fi/documents/1410837/1860061/Merkinta_rekisteriselvitys_200315_lopullinen.pdf/01c6ca03-1fa5-4583-8dd1-47db8f7946b9.

⁴ Suomen virallinen tilasto (SVT) 2016: Kotitalouksien kulutus [verkojulkaisu]. ISSN=1798-3533. 2016. Helsinki: Tilastokeskus viitattu 1.8.2018 URL-linkki http://www.stat.fi/til/ktutk/2016/ktutk_2016_2016-11-03_tie_001_fi.html, viitattu 1.8.2018.

⁵ Suomen virallinen tilasto (SVT) 2018a: Suomessa noin 700 000 koiraa. Uutisia 9.4.2018. URL-linkki http://www.stat.fi/uutinen/suomessa-noin-700-000-koiraa#_ga=2.77949660.910594777.1534322117-1672362129.1534322117, viitattu 21.7.2018.

⁶ Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä (284/2008).

⁷ Evira 2018a: Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen raportti 2017. – Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. p. 12. URL-linkki https://www.evira.fi/globalassets/elainlaakinnallisen_rajatarkastuksen_raportti_2017.pdf, viitattu 18.8.2018.

⁸ Evira 2018b. Koirien maahantuonnin aiheuttama riski ihmisten ja eläinten terveydelle. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Käynnissä olevat projektit -tiedote. 21.5.2018. URL-linkki <https://www.evira.fi/tietoa-evirasta/esittely/toiminta/riskinarviointi/kaynnissa-olevat-projektit/koirien-maahantuonnin-aiheuttama-riski-ihmisten-ja-elainten-terveydelle/>, viitattu 15.8.2018.

⁹ Evira 2018c. Lähes puolet Venäjältä tuoduista koirista ilman raivotautirokotesuojaa. — Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Ajankohtaista-tiedote. 21.6.2018. URL-linkki <https://www.evira.fi/tietoa-evirasta/ajankohtaista/2018/lahes-puolet-venajalta-tuoduista-koirista-ilman-raivotautirokotesuojaa/>, viitattu 15.8.2018.

¹⁰ Evira 2018d. Eläinten, alkioiden ja sukusolujen sisämarkkinakaupan valvonta 2017. – Eviran raportti. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Evira/820/0411/2018. p. 12. URL-linkki <https://www.evira.fi/globalassets/tietoa-evirasta/esittely/toiminta/valvonta/2017/elavien-elainten-ja-elaimista-saatavien-tuotteiden-sisamarkkinakaupan-valvonta-2017.pdf>, viitattu 20.7.2018.

¹¹ Wyatt T., Maher J. & Biddle P. 2017: Scoping Research on the Sourcing of Pet Dogs From Illegal Importation and Puppy Farms 2016-1. Report completed for the Scottish Government. CR/2016/02, p 153.

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (379/2016/EU) luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojalainsäädäntö).

¹³ Hallituksen julkaisusarja 2015: Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015, Hallituksen julkaisusarja 10/2015, p. 74. URL-linkki https://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDISTETTY_netti.pdf, viitattu 16.7.2018.

¹⁴ Jordbruksverket 2018: Märk och registrera din hund. Tiedote. URL-linkki <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/olikaslagsdjur/hundarochkatter/hundregistret.4.207049b81udd8a513dc8000442.html>, viitattu 7.7.2018.

¹⁵ Suomen virallinen tilasto (SVT) 2018 b: Väestön tieto- ja viestintäteknikan käyttö, verkkojulkaisu. ISSN=2341-8699. Helsinki: Tilastokeskus. URL-linkki <http://www.stat.fi/til/sutivi/index.html>, viitattu 1.8.2018.

¹⁶ Väestörekisterikeskus 2017: VTJ-rajapinta palvelukuvaus. Palvelukuvaus. Väestörekisterikeskus. Väestötietopalvelut. 18.5.2017, p. 12.

- ¹⁷ Goodwin K., Rand J., Morton J., Uthappa V. & Walduck R. 2018: Email Reminders Increase the Frequency That Pet Owners Update Their Microchip Information. *Animals* 2018, 8, 20; doi:10.3390/ani8020020, p. 1-21.
- ¹⁸ Evira 2018e. Eläinten hyvinvoinnin valvonta 2017. – Eviran raportti. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Evira/820/0411/2018. p. 21. URL-linkki https://www.evira.fi/globalassets/elaimet/elainsuojelu-ja-elainten-pito/elainsuojelun-valvonta/elainten_hyvinvoinnin_valvonta.2017.pdf, viitattu 10.9.2018.
- ¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 576/2013 lemmikkieläinten muista kuin kaupallisista siirroista ja asetuksen (EY) N:o 998/2003 kumoamisesta.
- ²⁰ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/262 neuvoston direktiivien 90/427/ETY ja 2009/156/EY mukaisten sääntöjen vahvistamisesta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta (hevospassista annettu asetus).
- ²¹ Netherlands Enterprise Agency 2018: Honden registreren en identificeren. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. URL-linkki <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren/dieren-registreren/honden>, viitattu 3.8.2018.
- ²² Hallintolaki (434/2003).
- ²³ Halkio 2018. Kotimaiset löytökoirat enemmän esille. *Koiramme-lehti* 7-8/2018. s. 29-36.
- ²⁴ Evira 2018e: Hallintopäätösten ja laittomasti tuotujen eläinten määrät. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto, eläinten sisämarkkinakaupan ja eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen jaosto. Tiedonanto, 3.9.2018.
- ²⁵ AVI 2018: Laittomat tuontiepäilyt ja työllistävä vaikutus. Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Tiedonanto, 7.8.2018.
- ²⁶ UK Government Digital Service 2016: Compulsory dog microchipping comes into effect. Department for Environment, Food & Rural Affairs and George Eustice MP. 16.4.2016. URL-linkki <https://www.gov.uk/government/news/compulsory-dog-microchipping-comes-into-effect>, viitattu 4.8.2018.
- ²⁷ Viestintävirasto 2018. Vahva sähköinen tunnistaminen, sähköinen allekirjoitus ja varmenne. Tiedote. URL-linkki <https://www.viestintavirasto.fi/kyberturvallisuus/sahkoinentunnistaminenjaallekirjoitus.html>, viitattu 15.8.2018.
- ²⁸ Valtiontalouden tarkastusvirasto 2017: Tietojärjestelmähankintojen kustannusten ja hyötyjen suunnittelu ja seuranta – Tuloksellisuustarkastuskertomus. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 19/2017. Dnro 362/54/2016, p. 51.
- ²⁹ Eläinsuojelulaki (247/1996).
- ³⁰ Evira 2018f. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osastolla meneillään olevat ja tulevat hankkeet kevään 2018 tilanteen mukaisesti. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto, eläinten hyvinvointi ja tunnistaminen. Tiedonanto, 22.5.2018.

- ³¹ Hanhilahti H., Heinonen R., Kivikko K. & Lounela H. 2016: Selvitys elintarviketurvallisuusviraston ja maaseutuviraston yhdistämisestä. Maa- ja talousministeriö (2016). Raportti, 14.9.2016, p.21.
- ³² Evira 2018g. Kustannusarvio eri toteutusvaihtoehdoista koirarekisterin osalta. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto, eläinten hyvinvointi ja tunnistaminen. Tiedonanto, 29.8.2018.
- ³³ UK Government Digital Service 2018: Get your dog microchipped. Tiedote. URL-linkki <https://www.gov.uk/get-your-dog-microchipped>, viitattu 3.8.2018.
- ³⁴ The Microchipping of Dogs Regulations 2015: Statutory Instruments. 2015 No. 108. Animals, England. Animal Welfare. The Microchipping of Dogs (England) Regulations 2015. URL-linkki http://www.legislation.gov.uk/uksi/2015/108/pdfs/uksi_20150108_en.pdf, viitattu 4.8.2018.
- ³⁵ Suomen perustuslaki (731/1999).
- ³⁶ Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016).
- ³⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (379/2016/EU) luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojalaki).
- ³⁸ Kielilaki (423/2003).
- ³⁹ Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999).
- ⁴⁰ Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003).
- ⁴¹ Laki rikoslain muuttamisesta (604/2002).
- ⁴² Valtioneuvoston asetusta tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010).
- ⁴³ Valtion maksuperustelaki (150/1992).
- ⁴⁴ Maa- ja metsätalousministeriön asetus Elintarviketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista (1425/2016).
- ⁴⁵ Maa- ja metsätalousministeriön asetus Elintarviketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta (1046/2017).